

Stichting Pensioenfonds
voor de
Nederlandse Groothandel

Stichting Pensioenfonds Nederlandse Groothandel
Bezuidenhoutseweg 12, 2594 AV Den Haag
Postbus 93002, 2509 AA Den Haag
Telefoon: 070 - 3490746
e-mail: info@spng.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van
de Kamer van Koophandel onder nummer 41151337

Verslag over het boekjaar
1-1-2015 t/m 31-12-2015

Inhoud

	Pagina
Jaarverslag	
1. Voorwoord	5
2. Meerjarenoverzicht	7
3. Profiel van SPNG	9
4. Vermogenspositie	14
5. Beleggingen	17
6. Pensioenregeling	26
7. Ontwikkelingen	29
8. Risicoparagraaf	39
9. Verantwoordingsorgaan	46
10. Raad van toezicht	48
11. Compliance Officer	51
Jaarrekening	
12. Balans per 31 december	54
13. Staat van baten en lasten	56
14. Kastroomoverzicht	58
15. Toelichting grondslagen	59
16. Toelichting op de balans per 31 december	64
17. Toelichting op de staat van baten en lasten	72
18. Risicoparagraaf	78
Overige gegevens	
19. Gebeurtenissen na balansdatum	85
20. Bestemming saldo van baten en lasten	85
21. Actuariële verklaring	86
22. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	88
Bijlage	
23. Nevenfuncties beleidsbepalers SPNG	95

Jaarverslag

1. Voorwoord

In dit jaarverslag kijken we terug op 2015 en vooruit op de komende jaren. De wereld om ons heen is voortdurend in beweging en de pensioenwereld –en daarmee ook SPNG– wordt doorlopend geconfronteerd met grote veranderingen.

2015 stond voor een belangrijk deel in het teken van de voorgenomen fusie met Bpf Vlakglas. Hierover is al in het vorige jaarverslag bericht. Ondanks het vele werk dat in 2015 is verzet, kon de fusie op de valreep van 2016 toch niet doorgaan. De oorzaak is een verschil van mening tussen de sociale partners die betrokken zijn bij Bpf Vlakglas en Bpf Schilders. Ze zijn het niet eens over welke werkgevers zich bij Vlakglas, dan wel bij Schilders horen aan te sluiten. Overeenstemming op dit punt is een voorwaarde om te kunnen fuseren. Het bestuur betreurt het bijzonder dat hiermee de beoogde schaalvoordelen voor beide fondsen niet gerealiseerd konden worden.

Andere zaken die in 2015 speelden waren de invoering van het nieuwe financiële toetsingskader, de introductie van de beleidsdekkingsgraad, het vaststellen van de risicohouding, het uitvoeren van de aanvangschaalbaarheidstoets, de aangepaste UFR, de wijzigingen in de rapportage van de dekkingsgraad aan De Nederlandse Bank voor deels verzekerde fondsen en de invoering van de Wet pensioencommunicatie. Daarnaast heeft het bestuur in 2015 besloten om per 1 januari 2016 de doorsneepremie voor vrijwillig aangesloten ondernemingen af te schaffen en te vervangen door een actuariële premie. Ook worden de pensioenpremies vanaf 2016 maandelijks geïncasseerd.

In maart 2015 heeft het bestuur besloten om de herverzekerde pensioenen met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 met 0,89% te verhogen. Deze verhoging wordt gefinancierd uit de in 2014 gerealiseerde overrente in de garantiecontracten. Deze toeslagverlening was al aangekondigd in het jaarverslag van 2014. Er heeft in 2015 geen toeslagverlening plaatsgevonden op de in eigen beheer gehouden pensioenen.

De financiële resultaten over 2015 waren onvoldoende om per 1 januari 2016 toeslagen te verlenen. Dit geldt zowel voor het herverzekerde deel als het eigen beheer deel. De beleggingsopbrengsten van SPNG als geheel over 2015 bedraagt 1,6% (2014: 12,9%) en ligt enkele basispunten boven de benchmark. De dekkingsgraad van SPNG als geheel is in 2015 gedaald van 106,9% naar 104,9%. SPNG maakt naast de dekkingsgraad voor SPNG als geheel onderscheid in een dekkingsgraad voor het herverzekerde deel en het eigen beheer deel. De daling van de dekkingsgraad is met name veroorzaakt door veranderende regelgeving. Zo viel in 2015 de driemaands middeling weg en werd de UFR-methodiek aangepast. Met name de dekkingsgraad voor het eigen beheer deel is door deze veranderingen sterk gedaald. De eigen beheer dekkingsgraad is daarnaast gedaald vanwege verlies op de rentederivaten. Dit verlies werd veroorzaakt door een (lichte) stijging van de marktrente in 2015. De herverzekerde dekkingsgraad is daarnaast gedaald door de verleende toeslag per 1 januari 2015 die gefinancierd werd uit de algemene reserve herverzekerd. Ondanks de daling is de aanwezige solvabiliteit voor SPNG als geheel nog steeds hoger dan de vereiste solvabiliteit.

Gedurende het verslagjaar 2015 hebben de heren Steijaert en Van den Brink hun bestuurslidmaatschap van SPNG beëindigd. Het bestuur dankt beide heren langs deze weg voor hun jarenlange inzet voor het fonds.

Als bestuur zetten wij ons in voor alle bij SPNG betrokken partijen: of u nu werknemer, werkgever of pensioengerechtigde bent. Met u hebben wij hetzelfde belang: een stabiel en financieel gezond pensioenfonds. U kunt op ons rekenen.

Den Haag, 28 juni 2016

G. Lodewijk
werkgeversvoorzitter

I. Slikkerveer
werknemersvoorzitter

2. Meerjarenoverzicht

	2015	2014	2013	2012	2011
Aantallen					
Actieve deelnemers ¹⁾	5.326	5.335	5.289	7.769	8.110
Gewezen deelnemers	20.184	20.354	20.549	17.993	17.392
Pensioengerechtigden	5.267	5.013	4.715	4.352	4.084
Totaal	30.777	30.702	30.553	30.114	29.586
Aangesloten werkgevers	353	339	353	391	410
Financiële gegevens (bedragen in duizenden euro)					
Beleggingen					
Belegd vermogen garantie contracten	608.243	637.688	599.536	598.867	533.899
Belegd vermogen voor risico pensioenfonds ²⁾	74.700	48.697	14.810	0	0
Totaal beleggingen	682.943	686.385	614.346	598.867	533.899
Beleggingsresultaat	1,6%	12,9%	5,3%	12,2%	1,6%
Reserves					
Minimale reserves Garantiecontract	8.970	8.646	7.665	8.105	7.318
Reserve Garantiecontract	44.209	50.359	26.246	21.058	15.771
Reserve Eigen beheer	-5.678	3.822	1.717	0	0
Bestemmingsreserve	0	0	930	990	0
Totaal reserves	47.501	62.827	36.558	30.153	23.089
Technische voorzieningen ³⁾					
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	887.378	855.267	758.845	810.490	731.822
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	80.731	47.168	15.080	0	0
Totaal technische voorzieningen	968.109	902.435	773.925	810.490	731.822

1) Onder de actieve deelnemers zijn ook de deelnemers met (gedeeltelijke) premievrijstelling in verband met arbeidsongeschiktheid opgenomen.

2) Het belegd vermogen voor risico pensioenfonds is niet volledig. Alle externe geldstromen (o.a. uitkeringen, kosten en waardeoverdrachten) vinden plaats vanuit eigen beheer. Omdat per jaareinde nog niet alle geldstromen zijn verrekend, heeft het belegd vermogen eigen beheer nog een vordering op het belegd vermogen garantiecontracten. Deze vordering is in de balans niet zichtbaar.

3) Gewaardeerd op marktwaarde.

(bedragen in duizenden euro)	2015	2014	2013	2012	2011
Overige technische voorzieningen					
Kostenvoorziening Garantiecontract	9.645	9.250	7.692	0	0
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	18.952	17.898	17.464	24.250	22.586
Pensioenuitkeringen	19.862	18.678	16.747	15.732	14.289
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten ¹⁾	1.721	1.460	1.248	978	582
Toeslagen					
<i>Herverzekerd</i>					
Toeslag actieven: onvoorwaardelijk per 1 januari	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1,26%	1,03%
Toeslag actieven: voorwaardelijk per 1 januari	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0,00%	0,00%
Toeslag inactieven per 1 januari	0,89%	1,00%	0,00%	0,00%	0,00%
<i>Eigen beheer</i>					
Toeslag actieven: onvoorwaardelijk per 1 januari ²⁾	0,68%	1,07%	1,55%	n.v.t.	n.v.t.
Toeslag actieven: voorwaardelijk per 1 januari	0,00%	0,00%	0,00%	n.v.t.	n.v.t.
Toeslag inactieven per 1 januari	0,00%	0,00%	0,00%	n.v.t.	n.v.t.
Z-score (1-jarig) ³⁾	0,40	0,99	1,38	1,62	0,25
Performancetoets	2,07	2,53	2,36	3,50	3,75
Dekkingsgraad					
Dekkingsgraad totaal fonds ⁴⁾	104,9%	106,9%	104,6%	103,6	103,2
Beleidsdekkingsgraad	105,1%				
Vereiste Dekkingsgraad	102,3%	101,7%	101,4%	101,0	101,0
Dekkingsgraad Eigen beheer ⁵⁾	93,0%	108,1%	111,4%		
Dekkingsgraad herverzekerd	105,9%	106,8%	108,1%		

1) Tot en met 2012 waren de pensioenuitvoeringskosten exclusief de kosten die uit hoofde van de uitvoeringsovereenkomst werden betaald aan de herverzekeraars voor administratie. Deze kosten waren ongeveer 2 miljoen. Vanaf 2013 zijn de pensioenuitvoeringskosten dus gedaald ten opzichte van de pensioenuitvoeringskosten 2012 inclusief de kosten voor administratie uit hoofde van de uitvoeringsovereenkomst.

2) De onvoorwaardelijke toeslag is alleen van toepassing op de deelnemers waarvan de werkgever voor deze toeslag heeft gekozen. Op het UPO van de deelnemer is vermeld of de onvoorwaardelijke toeslag van toepassing is. De onvoorwaardelijke toeslag wordt gefinancierd met een premie die bij de werkgever in rekening wordt gebracht. De onvoorwaardelijke toeslag actieven in enig jaar is, indien en voor zover van toepassing, inclusief de voorwaardelijke toeslag van dat jaar. De onvoorwaardelijke toeslag is ook van toepassing op de eventuele opgebouwde herverzekerde pensioenaanspraken van de deelnemer.

3) Verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen dienen een Z-score vast te stellen.

4) De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale reserves - Bestemmingsreserve + Totaal technische voorzieningen) / Totaal technische voorzieningen x 100%.

5) De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Reserve Eigen beheer + Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds) / Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds x 100%.

3. Profiel van SPNG

3.1. Doelstelling

SPNG heeft ten doel, overeenkomstig de bepalingen van haar statuten en fondsreglementen, pensioenaanspraken te verlenen aan de (gewezen) deelnemers en hun (eventuele) nabestaanden. Deelnemers zijn de werknemers die op basis van een arbeidsovereenkomst in dienst zijn van een bij SPNG aangesloten werkgever en voldoen aan de criteria voor opneming in de pensioenregeling. SPNG richt zich sinds de fusie (in 2010) met het Bedrijfstakpensioenfonds Herwinning grondstoffen (Hegro) op:

- de bedrijfstak Groothandel waarin ondernemingen als hoofdactiviteit voor eigen rekening en risico goederen verhandelen die buiten de onderneming zijn vervaardigd, en die aan bedrijfsmatige afnemers worden afgeleverd.
- de bedrijfstak Herwinning Grondstoffen waarin ondernemingen zich gedeeltelijk of uitsluitend bezighouden met de inzameling en/of bewerking/sortering/vernietiging en/of handel in stoffen, die bestemd zijn om als product of materiaal te worden hergebruikt.

Missie en strategie SPNG

- SPNG heeft als missie de in Nederland actieve groothandelsbedrijven van een goed pensioen tegen lage (uitvoerings-) kosten te voorzien en is gebaseerd op collectiviteit en solidariteit. Daarbij staat SPNG voor vrijwilligheid, diversiteit in pensioen en eerlijke, transparante communicatie naar belanghebbenden.
- SPNG staat open voor samenwerking met pensioenfondsen en ondernemingen in de groothandel om samenwerkingsvoordelen te realiseren.

Doelstelling en te bereiken voordeel

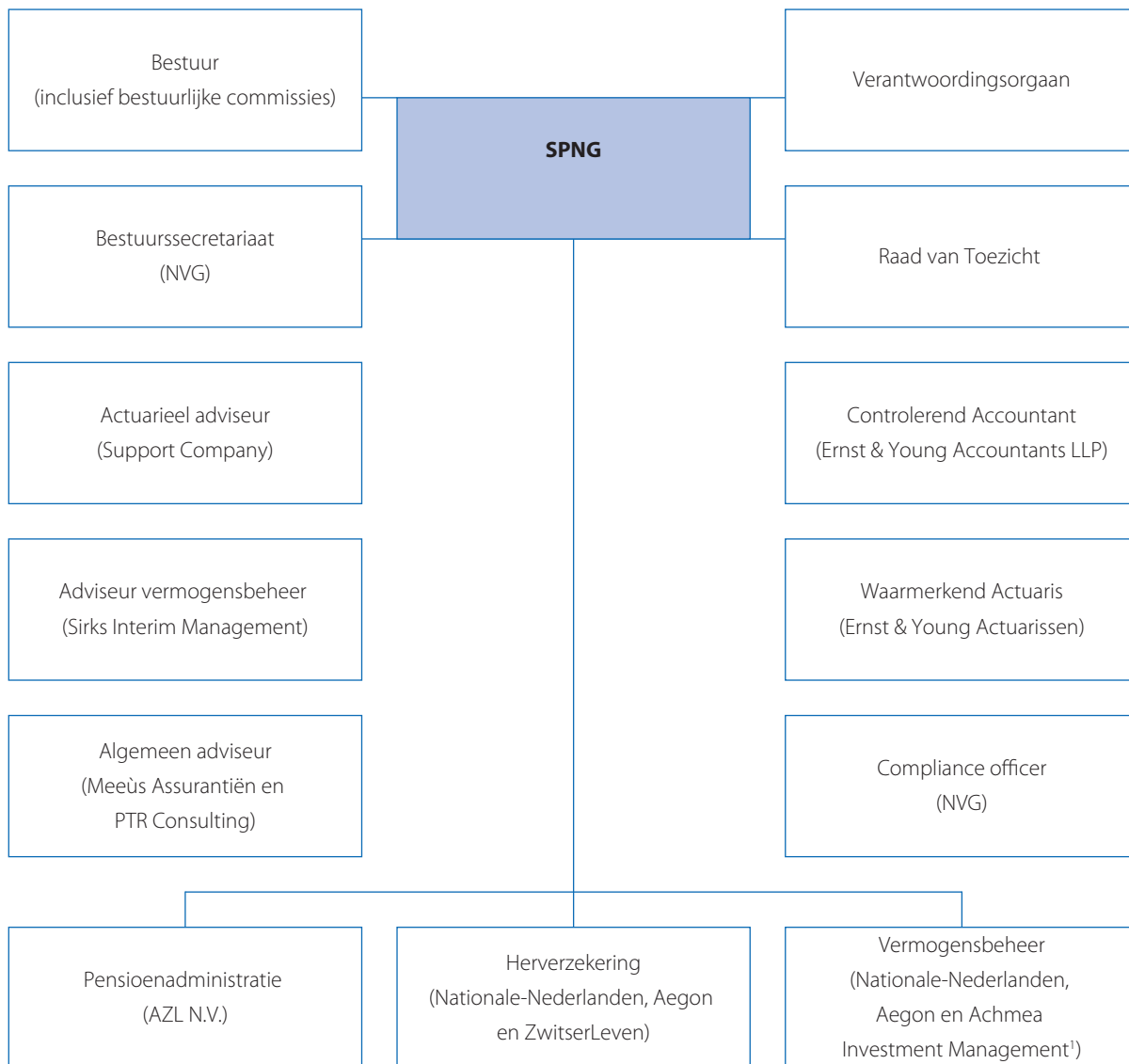
- SPNG, haar adviseurs, haar toezichthouders en haar (toekomstige) partners brengen deelnemers en aangesloten ondernemingen op langere termijn meer pensioen per deelnemer tegen lagere (uitvoerings-) kosten dan elke partij afzonderlijk zou kunnen, gegeven een bepaald gewenst niveau van dienstverlening.

Met het administratieplatform dat gebouwd is naar aanleiding van de overgang naar eigen beheer per 1 januari 2013 kan deze strategie goed uitgevoerd worden. Verder sluit een en ander aan op ontwikkelingen in de omgeving (zoals stijgende kosten, toenemende regeldruk en druk op de governance) die pensioenfondsen aanmoedigen om samenwerking met elkaar vorm te geven.

3.2. Organisatie

Dit hoofdstuk geeft een toelichting op de organisatie van SPNG.

3.2.1. Organogram

¹) Achmea Investment Management is vanaf 1 januari 2016 de nieuwe naam van Syntrus Achmea Vermogensbeheer

3.2.2. Verdeling taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

Bestuur

Het bestuur van SPNG is (eind)verantwoordelijk voor alle handelingen die door of namens SPNG worden verricht. De belangrijkste verantwoordelijkheden van het bestuur zijn:

- het beheer van SPNG;
- het uitvoeren van de in de fondsreglementen vastgelegde pensioenregelingen (zie hoofdstuk 6);
- het beheersen van de risico's die aan het voorgaande verbonden zijn en het streven naar een optimale rendement-/risicoverhouding.

Zowel het algemeen strategisch als het dagelijks beleid wordt vastgesteld door het voltallige bestuur dat wordt bijgestaan door verschillende adviseurs. SPNG heeft een dagelijks bestuur dat wordt gevormd door de voorzitter en de vice-voorzitter die –bijgestaan door de secretaris– het door het bestuur geformuleerde dagelijks beleid in algemene zin uitvoert. Het bestuur kan bepalen dat bepaalde aspecten van het beleid of beleidsvoorbereiding worden gedelegeerd aan commissies.

Het bestuur heeft een extern accountantsbureau (EY Accountants) aangesteld om jaarlijks het jaarverslag en de staten voor De Nederlandsche Bank te controleren en te waarmerken. Tevens heeft het bestuur een waarmerkend actuaris (EY Actuarissen) aangesteld met als opdracht de aan De Nederlandsche Bank te verstrekken actuariële staten –waaronder begrepen het actuariële verslag met de daarin opgenomen actuariële verklaring– te waarmerken.

Verantwoordingsorgaan en raad van toezicht

Naast het bestuur en de bestuurscommissies kent SPNG een verantwoordingsorgaan en een raad van toezicht. Het bestuur legt (ten minste één keer per jaar) verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het gevoerde beleid. De raad van toezicht heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken bij SPNG.

De werking van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht komt aan de orde in hoofdstuk 7.1.

3.2.3. Personalia

Samenstelling bestuur

Per 31 december 2015 was het bestuur als volgt samengesteld:

<i>Naam</i>	<i>namens</i>	<i>geboortejaar</i>	<i>lid sinds</i>	<i>einde zittingstermijn</i>
De heer I. Slikkerveer (vz)	De Unie	1963	1 juni 2006	2019
De heer G. Lodewijk (vz)	NVG	1938	1 januari 1991	2018
De heer H.J.A. Brak	VHT/FNOI	1946	29 mei 2010	2016
De heer C. Lonsain	CNV	1957	20 januari 2011	2018
De heer M.E.T. Marchée	NVG	1975	1 november 2008	2019
De heer R.L.P. Schellekens	NVG	1954	12 juni 1996	2018
De heer C.H.L.M. Filippini	PG (CNV)	1953	1 juli 2014	2018

Vacature werknemers (tot en met 1 juli 2015 vervuld door de heer Steijaert).

Vacature pensioengerechtigden¹⁾ (tot en met 21 december 2015 vervuld door de heer Van den Brink).

1) De wervingsprocedure is in februari 2016 opgestart.

Het bestuur is conform het paritaire bestuursmodel samengesteld. De bestuursleden namens de werkgevers worden voorgedragen door de bij SPNG betrokken werkgeversorganisaties: Nederlands Verbond van de Groothandel (NVG), Federatie Nederlandse Oud Papier Industrie (FNOI) en Vereniging Herwinning Textiel (VHT). De bestuursleden namens de deelnemers en de pensioengerechtigden worden voorgedragen door de bij SPNG betrokken werknemersorganisaties: CNV Vakmensen (CNV), FNV en De Unie. De bestuursleden namens de pensioengerechtigden worden benoemd na verkiezing door de pensioengerechtigden.

Samenstelling verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit leden die de volgende drie geledingen vertegenwoordigen: de deelnemers, de pensioengerechtigden en de aangesloten werkgevers. Het NVG, de FNOI en de VHT benoemen in onderling overleg de leden die de werkgevers vertegenwoordigen in dit orgaan. FNV, CNV en De Unie benoemen in onderling overleg de leden namens de deelnemers en de gepensioneerden.

Per 31 december 2015 was de bemensing van het verantwoordingsorgaan als volgt:

<i>Naam</i>	<i>namens</i>	<i>geboortejaar</i>	<i>lid sinds</i>	<i>einde zittingstermijn</i>
De heer H.C. Dudok	CNV (geleding gepensioneerden)	1938	2005	2018
De heer G. de Jong	FNV (geleding gepensioneerden)	1938	2005	2016
De heer P.W. v.d. Meer	CNV (geleding gepensioneerden)	1938	2005	2016
De heer H.S. v. Proosdij	De Unie (geleding actieven)	1953	2014	2018
vacature	FNV (geleding actieven)			
De heer M.P. Bootsma	NVG (geleding werkgevers)	1952	2008	2016
De heer W. Smaal	VHT/FNOI (geleding werkgevers)	1959	2008	2016

Samenstelling raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit ten minste drie onafhankelijke, deskundige en gezaghebbende personen.

Per 31 december 2015 was de bemensing van de raad van toezicht als volgt:

<i>Naam</i>	<i>lid sinds</i>	<i>einde zittingstermijn</i>
De heer J.J.M. Raaijmakers (voorzitter)	1 juli 2014	2017
De heer J.B. Koomans	1 juli 2014	2017
De heer J. Groenewoud	1 juli 2014	2017

Bestuurssecretariaat

De secretaris van SPNG is de heer G. Aldershof. De heer Aldershof treedt tevens op als compliance officer die toezicht houdt op de juiste uitvoering c.q. handhaving van de gedragscode van SPNG.

Bezoekadres:	Bezuidenhoutseweg 12, 2594 AV Den Haag
Postadres:	Postbus 93002, 2509 AA Den Haag
Telefoon:	070 - 349 07 46
e-mail:	info@spng.nl

Overzicht bestuurscommissies SPNG in 2015

Commissie Acquisitie	De heer G. Lodewijk De heer M.E.T. Marchée
----------------------	---

	De heer I. Slikkerveer De heer P.J. Verweij, algemeen adviseur (Meeùs) De heer P. Langereis, bestuursadviseur (PTR Consulting)
Commissie Communicatie	De heer R.L.P. Schellekens, voorzitter De heer H.J.A. Brak De heer C. Lonsain Mevrouw C. Lock, bestuurssecretariaat Mevrouw A. Slangen, namens AZL De heer P.J. Verweij, algemeen adviseur (Meeùs)
Commissie Risicomanagement	De heer C. Lonsain, voorzitter De heer H.J.A. Brak De heer G. Lodewijk De heer C.H.L.M. Filippini
Commissie Beleggingsbeleid	De heer C.H.L.M. Filippini, voorzitter De heer M.E.T. Marchée (aspirant lid) Vacature De heer G. Sirks, adviseur (Sirks Interim Management)

3.2.4. Betrokken externe partijen

Actuariel adviseur	Support Company B.V. te Hoofddorp
Algemeen adviseur	Meeùs Assurantiën te Nieuwegein
Algemeen adviseur	PTR Consulting te Bussum
Adviseur vermogensbeheer	Sirks Interim Management te Boxtel
Accountant	EY Accountants LLP te Amsterdam
Waarmerkend actuaris	EY Actuarissen B.V. te Amsterdam
Bestuurssecretariaat en compliance officer	Nederlands Verbond van de Groothandel te Den Haag
Pensioenadministratie (herverzekerd en eigen beheer)	AZL N.V. te Heerlen
Herverzekering	Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V. te Rotterdam, Aegon Levensverzekering N.V. te Den Haag en ZwitserLeven N.V. (vanaf 2013 eigen beheer overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheid)
Vermogensbeheer (eigen beheer)	Achmea Investment Management

3.2.5. Controlemaatregelen

Het bestuur houdt op een zodanige wijze toezicht op de uitbestede werkzaamheden dat het bestuur de bedrijfsprocessen op een adequate wijze kan (blijven) beheersen.

In het verlengde hiervan is het bestuur verantwoordelijk voor het uitvoeren van controlemaatregelen gericht op het adequaat beheersen van alle voorkomende bedrijfsprocessen, met inbegrip van een juiste en volledige registratie en verslaglegging van de gegevens van SPNG. Als uitvloeisel van die verantwoordelijkheid wordt gestuurd op het zoveel mogelijk beperken van risico's die samenhangen met uitbestede processen.

Het voltallige bestuur vergadert in beginsel zes keer per jaar om het beleid en alle voorkomende aangelegenheden te bespreken en om te bezien of de voortgang van de processen naar behoren verloopt. Onderdeel van deze algemene controle is een beschouwing van de financiële positie van SPNG.

Voor wat betreft de controle op de pensioenadministratie en het vermogensbeheer, laat het bestuur de herverzekeraars AEGON en Nationale Nederlanden, de vermogensbeheerders en de pensioenadministrateur verantwoording afleggen onder meer door middel van het periodiek verstrekken van rapportages en overzichten. Ook de ISAE 3402 verklaringen van de uitbestede partijen worden kritisch nagegaan.

De aangesloten werkgevers dienen jaarlijks te verklaren dat de deelnemersgegevens juist en volledig zijn aangeleverd. Bij de werkgevers in de bedrijfstak herwinning grondstoffen dient daartoe een directieverklaring te worden overgelegd. De pensioenadministrateur controleert of deze verklaringen zijn afgegeven en rapporteert daarover aan het bestuur.

4. Vermogenspositie

Alle bedragen in dit verslag luiden in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven.

4.1. Financiële positie

De financiële positie van SPNG komt tot uitdrukking in de zogeheten dekkingsgraad, die de verhouding weergeeft tussen enerzijds het pensioenvermogen en anderzijds de technische voorzieningen. Het pensioenvermogen is daarbij de som van de technische voorzieningen en de algemene reserves van SPNG. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar een herverzekerd deel (tot en met 2012) en een deel eigen beheer (vanaf 1 januari 2013).

Pensioenfondsen moeten vanaf 2015 gebruikmaken van de zogenaamde beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de 12 laatste maanddekkingsgraden. De oude dekkingsgraad (die tot en met 2014 werd gerapporteerd) was een momentopname van de financiële positie aan het einde van de maand. De beleidsdekkingsgraad is stabielere dan de oude dekkingsgraad. In de oude situatie had een verandering in de bezittingen of de verplichtingen direct effect op de dekkingsgraad. Hierdoor kon de dekkingsgraad in korte tijd sterk schommelen door fluctuaties op de financiële markten. In de nieuwe situatie zullen de schommelingen door de middeling over 12 maanden kleiner zijn.

4.1.1. Waarderingsgrondslagen

Vanaf 2007 hanteert SPNG actuariële grondslagen conform het FTK (Financieel Toetsingskader). Een belangrijk onderdeel van het FTK is dat zowel de bezittingen als de technische voorzieningen worden berekend op marktwaarde. De technische voorzieningen worden daarbij bepaald met de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde "rentetermijnstructuur": dit is de termijnstructuur van de actuele nominale marktrente, inclusief Ultimate Forward Rate (UFR). In samenhang met de duur van de verwachte uitkeringsstroom bij SPNG kwam de gemiddelde rekenrente eind 2015 overeen met afgerond 1,91% (2014: 2,21%).

De Technische Voorzieningen zijn verder vastgesteld op basis van de meest recente sterftetafel: de prognosetafel 2014 van het Actuarieel Genootschap, waarbij vervolgens een correctie plaatsvindt in verband met ervaringssterfte. In hoofdstuk 14 is een volledige opsomming van de gehanteerde grondslagen opgenomen.

Dit leidt tot de volgende opstelling op marktwaarde:

(bedragen in duizenden euro)	Pensioen- vermogen	Technische voorziening	Algemene reserve	Dekkings- graad	Vereiste dekkings- graad
Herverzekerd	950.202	897.023	53.179	105,9%	101,1%
Eigen beheer	75.053	80.731	-5.678	93,0%	116,7%
Totaal	1.025.255	977.754	47.501	104,9%	102,3%

Bij de uitsplitsing van de dekkingsgraad naar herverzekerd en eigen beheer zijn –anders dan voorgaande jaren– de algemene reserves herverzekerd toegerekend aan het herverzekerde deel en de algemene reserves eigen beheer toegerekend aan het eigen beheer deel. In 2014 is nog 1% van de technische voorziening toegerekend aan de algemene reserve herverzekerd en is het overige deel van de algemene reserve herverzekerd toegerekend aan het eigen beheer deel. Op deze wijze moest tot het derde kwartaal van 2015 gerapporteerd worden aan de toezichthouder. In een brief van 13 augustus 2015 heeft De Nederlandsche Bank (DNB) aangegeven dat deels verzekerde fondsen (waaronder SPNG) met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 over hun totale verplichtingen (herverzekerd en eigen beheer) moeten rapporteren.

Garantiecontract

Het herverzekeringscontract dat SPNG heeft voor opgebouwde pensioenen tot en met 2012, laat zich kwalificeren als een garantiecontract. Dit betekent dat de uitkeringen van alle tot en met 2012 opgebouwde pensioenen levenslang door de herverzekeraars worden gegarandeerd.

Als gevolg van de verslagleggingregels voor garantiecontracten worden vanaf boekjaar 2007 de beleggingen niet langer opgenomen in de balans van SPNG. Tegenover de verplichtingen op de passivazijde van de balans staan op de activazijde de vorderingen op de herverzekeraars. Door het gelijkstellen van de vordering op de herverzekeraars aan de verplichting van SPNG (en de beleggingen feitelijk niet op de balans zichtbaar te maken) ontstaat de situatie dat het beleggingsrisico niet tot uitdrukking komt in de jaarcijfers van SPNG.

Dit sluit aan op de gedachte achter het met de herverzekeraars afgesloten garantiecontract. SPNG ontvangt jaarlijks haar aandeel in de (eventueel) behaalde positieve overrente. Indien de overrente in enig jaar negatief is, zal deze niet met SPNG worden verrekend, maar binnen het depot worden geactiveerd en verrekend met toekomstige positieve overrente. SPNG is juridisch niet de eigenaar van deze beleggingen, maar kan wel worden gezien als economisch eigenaar.

Het bestuur hecht daarom ook nadrukkelijk waarde aan de becijfering van de financiële positie van SPNG op basis van de met de herverzekeraars overeengekomen grondslagen, waaronder een rekenrente van 4%. Immers het berekenen van de technische voorzieningen tegen marktwaarde in plaats van 4% rekenrente heeft in de praktijk geen invloed op het feitelijk beschikbare eigen vermogen van SPNG. De bestedingsruimte van SPNG blijft voor wat betreft de maximaal beschikbare middelen voor het verlenen van de toeslagen aan de inactieven beperkt tot het niveau van de Algemene Reserve.

Op basis van de contractuele grondslagen is de opstelling dan:

	Pensioen- vermogen	Technische voorziening	Algemene reserve	Dekkings- graad
Herverzekerd	592.917	537.650	55.267	110,3%

4.1.2. Kredietrisico

Per 1 februari 2011 is een herziening voor herverzekerde pensioenfondsen in werking getreden in het Financieel Toetsingskader (FTK). Op grond van deze herziening mogen pensioenfondsen die hun risico's bij een verzekeraar hebben verzekerd het (eventuele) kredietrisico op die verzekeraar buiten beschouwing laten bij de berekening van het Vereist Eigen Vermogen (VEV). Wel dienen herverzekerde pensioenfondsen dan een Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) van 1% van de voorziening aan te houden en hun deelnemers over een en ander te informeren. Het bestuur van SPNG heeft besloten om gebruik te maken van deze mogelijkheid om het kredietrisico buiten beschouwing te laten.

4.1.3. Ontwikkeling dekkingsgraad

Tot en met 2012 was SPNG volledig herverzekerd. Vanaf 1 januari 2013 is SPNG voor wat betreft de nieuwe pensioenopbouw overgegaan naar eigen beheer. Er vindt geen vermogensoverdracht plaats tussen het deel herverzekerd en het deel eigen beheer. Dit betekent dat de algemene reserve (eigen vermogen) van SPNG vanaf 2013 bestaat uit twee gescheiden onderdelen: een algemene reserve herverzekerd en een algemene reserve eigen beheer. Het gevolg hiervan is dat vanaf 2013 naast een dekkingsgraad voor SPNG als geheel ook gerekend wordt met een dekkingsgraad herverzekerd en een dekkingsgraad eigen beheer. In paragraaf 4.1.1. is voor 2015 deze uitsplitsing gemaakt. In hoofdstuk 2 (meerjarenoverzicht) is op totaal niveau aangegeven hoe de dekkingsgraad zich de afgelopen 5 jaar heeft ontwikkeld.

Oordeel waarmerkend actuaris

De bevindingen van de accountant ten aanzien van de door SPNG verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat die gegevens als uitgangspunt zijn aanvaard. In hoofdstuk 20 geeft de waarmerkend actuaris aan wat zijn bevindingen zijn.

4.2. Premiebeleid

Om aan de toekomstige pensioenverplichtingen te kunnen voldoen, dient het pensioenfonds een zogenaamde kostendekkende premie aan de werkgevers en deelnemers in rekening te brengen. Deze kostendekkende premie moet worden gebaseerd op de markttrente. Per 1 januari 2015 is de premiesystematiek gewijzigd. Uitgegaan wordt van de 12-maandsgemiddelde markttrente (zoals vastgesteld door DNB) over de periode oktober - september van het voorgaande jaar. Hierdoor is de pensioenpremie iets minder afhankelijk van de markttrente op 1 januari van het jaar waardoor een (iets) stabielere premieniveau bereikt wordt.

De kostendekkende premie bestaat uit 3 onderdelen:

1. de premie om de pensioenaanspraken in te kopen en de risico's van overlijden en premievrijstelling te dekken;
2. een opslag op de premie om de uitvoeringskosten te financieren;
3. een opslag voor de solvabiliteit van het fonds, zodat de buffers op het vereiste niveau kunnen blijven.

Over 2015 werd in totaal circa € 18.952.000 aan premiebijdragen ontvangen, waarvan circa € 1.227.000 voor de dekking van de uitvoeringskosten van pensioenregeling 2013 (eigen beheer). Per saldo resteerde daarmee ongeveer € 17.725.000 voor de inkoop van pensioenaanspraken, risicodekking en vorming van solvabiliteitsbuffers. Voor de inkoop van pensioenaanspraken en risicodekking was € 19.829.000 nodig. Hierdoor ontstaat dus een negatief premieresultaat van globaal € 2.104.000, welke ten laste komt van de eigen beheer buffers van SPNG. Opgemerkt wordt dat de feitelijke premie hoger is dan de gedempte kostendekkende premie.

In de afwikkeling van de garantiecontracten is daarnaast een premieresultaat van ongeveer € -102.000 behaald, wat leidt tot een totaal premieresultaat van ongeveer € -2.206.000.

4.3. Resultaat pensioenfonds

Het totaal resultaat over het boekjaar bedraagt € 15.326.000 negatief. In 2014 was het resultaat € 26.269.000 positief. Voor het verkrijgen van inzicht in de verschillende winst- en verliesbronnen die tot dit resultaat hebben geleid is een actuariële analyse gemaakt (zie onderstaand overzicht).

(bedragen in duizenden euro)	Eigen beheer	Garantie- contract	2015	2014
Actuariële analyse van het saldo				
Beleggingsopbrengsten	-8.513	4.963	-3.550	31.735
Premies	-2.104	-102	-2.206	2.486
Waardeoverdrachten	-447	-259	-706	-641
Kosten	0	-103	-103	-25
Uitkeringen	37	75	112	85
Kanssystemen	333	0	333	-35
Reguliere mutaties	10	0	10	6
Toeslagverlening	1.180	-9.281	-8.101	-7.286
Wijziging Actuariële grondslagen	0	-329	-329	-501
Overige mutaties	4	-790	-786	445
	-9.500	-5.826	-15.326	26.269

Herijking kostenvoorziening

De kostenvoorziening garantiecontract is aangepast op basis van de meest recente inzichten. Dit heeft een negatief resultaat tot gevolg van 329.000.

Het negatieve resultaat op de post beleggingsopbrengsten wordt veroorzaakt doordat in deze post ook het wegvallen van de drie-maandsmiddeling (-3.266.000) en de aanpassing van de UFR (-4.467.000) verwerkt is.

5. Beleggingen

5.1. Beleggingsbeleid

Doelstelling

Om de beoogde pensioenuitkeringen op korte en lange termijn veilig te stellen, wenst het bestuur de toevertrouwde middelen op een verantwoorde en solide wijze te beleggen. Het pensioenfonds belegt vanuit de zogeheten "prudent person" gedachte. Daarbij moeten de beleggingen gericht zijn op de belangen van de pensioen- en aanspraakgerechtigden en voldoen aan kwalitatieve beginselen van veiligheid, kwaliteit en spreiding van risico's. Hoewel het rendement op de portefeuille een hoge prioriteit heeft, staan een defensief karakter van het beleggingsbeleid en een voorzichtige afweging van risico en rendement voorop.

5.1.1. Beleggingsbeleid: herverzekerd

SPNG heeft –binnen de randvoorwaarden die het garantiecontract biedt– in overleg met zijn adviseurs een beleggingsmandaat aan de vermogensbeheerders verleend. SPNG heeft geen invloed op de feitelijke beleggingstransacties die beide vermogensbeheerders binnen dat mandaat uitvoeren. Beide vermogens-beheerders (Nationale-Nederlanden en Aegon) hanteren binnen het mandaat een ‘actieve’ beleggingsstijl. Dit wil zeggen dat zal worden getracht op basis van marktvisie een hoger rendement te behalen dan de gekozen benchmark. Dit alles binnen de nadrukkelijke door SPNG gestelde randvoorwaarden van een aanvaardbaar risico.

Met een diversificatie van het aantal beleggingscategorieën wordt gepoogd met een gelijk risico een hoger rendement te behalen. Naast staatsobligaties en aandelen wordt onder meer belegd in bedrijfsobligaties, vastgoed, hypotheek en grondstoffen. Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid bij de herverzekeraars kan tevens binnen de beleggingsfondsen gebruikgemaakt worden van derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, bevinden zich binnen de door de vermogensbeheerders met het bestuur besproken grenzen (limieten). Het gebruik van derivaten is beperkt tot het gedekt kopen van put-opties, het gedekt schrijven van call-opties, het gebruik van swaps en het aan- en verkopen van futures om zodoende de beleggingsrisico's te beperken.

Gedurende 2015 hebben zich geen belangrijke wijzigingen in het beleggingsbeleid voor wat betreft het herverzekerde deel van het pensioenvermogen voorgedaan.

5.1.2. Beleggingsbeleid: eigen beheer

Vanaf 2015 heeft het bestuur ervoor gekozen om de beleggingsgerelateerde onderwerpen in de commissie beleggingsbeleid te laten voorbereiden. De beleggingsonderwerpen die gedurende 2015 in de commissie zijn behandeld en vastgesteld door het bestuur zijn de uitvoering van een ALM-studie, de afschaffing van de driemaands middeling in de berekening van de UFR, de nieuwe UFR vanaf 15 juli 2015, renterisico, valuta risico, monitoring van de beleggingsfondsen en in het kader van de voorgenomen fusie zijn de voorbereidingen gestart met het herijken van de beleggingsbeginselen. De rendement en risico aannames uit de ALM-studie van de verschillende beleggingscategorieën zijn geëvalueerd.

Voor het eigen beheer deel hanteert het bestuur van SPNG de volgende beleggingsbeginselen:

1. We streven naar een geïndexeerd pensioen.
2. Door te beleggen streven we naar een zo hoog mogelijk rendement binnen een aanvaardbaar risicoprofiel.
3. We maken gebruik van beleggingskansen waarbij we volledig inzicht in de verschillende risicofactoren willen hebben.
4. We achten het in het belang van de deelnemers om beleggingsrisico's aan te gaan. De beleggingsrisico's die we nemen, nemen we bewust. We onderkennen daarmee het bestaan van risicopremies op diverse beleggingscategorieën. Bij de inrichting van de portefeuille wordt rekening behouden met deze risicopremies.
5. We maken bewust gebruik van onze lange termijn beleggingshorizon, maar beheersen de financiële positie van SPNG op korte termijn. Bij de uitvoering van het beleid sturen we op kwartaalbasis. Wanneer de omstandigheden daar reden toe geven, zullen we op kortere termijn sturen.
6. We beheren het renterisico van de dekkingsgraad van SPNG vanwege de gevolgen op de dekkingsgraad. Bij het beheren van het renterisico hebben we de mogelijkheid om hier van af te wijken op basis van vooraf gedefinieerde afspraken.
7. We diversificeren onze beleggingen. We limiteren diversificatie van onze beleggingen echter in het kader van transparantie en beheersbaarheid.
8. We kiezen voor breed geaccepteerde benchmarks, mits wordt aangesloten bij de doelstellingen en verplichtingen van SPNG.
9. Een actief beleggingsbeleid heeft onze voorkeur, mits de toegevoegde waarde daarvan aannemelijk is.
10. We beleggen niet in producten die onvoldoende transparant zijn.
11. We beleggen bij voorkeur in genoteerde en liquide beleggingen. Niet-genoteerde beleggingen moeten expliciet worden goedgekeurd door het bestuur.

12. We baseren onze gehele beleggingsportefeuille op Environmental Social en Governance (ESG)-principes, zonder verlies van rendement.
13. Kosten zijn belangrijk. Elk beleggingsonderwerp verdient een eigen kosten-batenanalyse.

Het beleggingsbeleid is herbevestigd nadat in het kader van de voorgenomen fusie een ALM-studie is uitgevoerd. In de ALM-studie zijn, binnen de randvoorwaarden van de beleggingsbeginselen, de doelstelling en risicohouding vertaald naar het strategisch beleid ten aanzien van premiestelling, indexatieverlening en beleggingsbeleid.

Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur het navolgende strategische beleggingsbeleid voor eigen beheer herbevestigd:

Weging zakelijke waarden (aandelen)	30%
Weging vastrentende waarden (obligaties)	70%
Weging liquiditeiten	0%
Totaal	100%

Voor de invulling van de portefeuille alsmede het gerealiseerde rendement wordt verwezen naar paragraaf 5.2. (Beleggingsresultaten) en paragraaf 5.6.1. (Ontwikkelingen).

Om het renterisico te beperken heeft het bestuur als onderdeel van het strategisch beleggingsbeleid gekozen voor een renteafdekking van 70% van de voorziening pensioenverplichtingen (inclusief nieuwe UFR). Daarnaast heeft het bestuur besloten om vanuit strategisch oogpunt het valutarisico voor 100% af te dekken voor de Amerikaanse dollar, het Britse pond, de Japanse yen en de Zwitserse frank.

Om concrete invulling te geven aan het strategisch beleggingsbeleid zijn de afspraken omtrent het portefeuillebeheer vastgelegd in de beleggingsrichtlijnen. Dit vormt de beleggingsopdracht aan de fiduciair beheerder Achmea Investment Management. Een heldere beschrijving van de gewenste strategie met bijpassend beleggingsmandaat zorgt voor een eenduidige vastlegging van de beleggingsopdracht. De opdracht wordt effectief begrensd door het formuleren van begrenzings aan het beleggingsbeleid in de vorm van restricties. Op die manier sluit het risico in de portefeuille aan bij het risico dat wordt beoogd en kan integere sturing gewaarborgd worden. Het beleggingsplan en de beleggingsrichtlijnen worden jaarlijks vastgesteld door het bestuur.

5.2. Beleggingsresultaat 2015

Totaal

Er kan worden geconcludeerd dat 2015 een volatiel beleggingsjaar is geweest met een totaal rendement van 1,6% (2014: 12,9%).

Herverzekerd

Met het deel van de beleggingsportefeuille bij Nationale-Nederlanden (ING) werd met een rendement van 2,9% (na kosten) een outperformance behaald van 0,5% ten opzichte van de overeengekomen benchmark. Bij Aegon werd met een rendement van 0,7% (na kosten) een outperformance van eveneens 0,4% behaald ten opzichte van de overeengekomen benchmark.

Eigen beheer

Met het deel van de beleggingsportefeuille eigen beheer werd een rendement van 4,2% behaald, een outperformance van 0,3% ten opzichte van de benchmark (zie paragraaf 5.3.3.). Het getoonde rendement is exclusief het resultaat op de rentehedge. Het rendement inclusief het resultaat van de rente afdekking en valuta afdekking was -2,3% (na kosten). Het negatieve resultaat op de rentehedge werd veroorzaakt door een kleine stijging van de marktrente en de negatieve bijdrage van de valuta afdekking aan het resultaat van de

portefeuille over 2015 werd vooral gedreven door de ontwikkeling van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar, aangezien dit met ongeveer 75% de grootste af te dekken valuta positie is.

De hierboven getoonde rendementen betreffen de performances vooraf aan de doorbelasting van de vermogensbeheerkosten.

5.3. Samenstelling beleggingsportefeuille

Bij de beleggingsportefeuilles wordt onderscheid gemaakt naar de volgende deelportefeuilles

- Nationale-Nederlanden (ING): herverzekerde pensioenen bij NN opgebouwd tot en met 2012.
- AEGON: herverzekerde pensioenen bij AEGON opgebouwd tot en met 2012.
- Achmea Investment Management: eigen beheer pensioen opgebouwd en op te bouwen vanaf 1 januari 2013.

De in deze paragraaf omschreven beleggingsportefeuilles bij de herverzekeraars zijn exclusief de leningen in verband met inbreng reserve en voorschotleningen. Deze leningen belopen eind 2015 in totaal € 45,7 miljoen (2014: € 46,8 miljoen). De nominale waarde van de annuïtair in te brengen reserve is € 33,8 miljoen.

5.3.1. Performance Nationale-Nederlanden (herverzekering)

De bij Nationale-Nederlanden ondergebrachte portefeuille is als volgt belegd per ultimo 2015:

Beleggingscategorie (bedragen in duizenden euro)	mandaat strategisch	weging/ tactisch eind 2015	markt- waarde	Performance portefeuille	Performance benchmark
Vastrentende waarden	76,75%	75,76%	€ 259.136	1,06%	0,86%
Aandelen	19,25%	20,30%	€ 69.433	7,90%	8,57%
Onroerend goed ¹⁾	4,00%	3,92%	€ 13.422	4,30%	3,46%
Liquide middelen	0,00%	0,02%	€ 68		
Totaal voor kosten	100,00%	100,00%	€ 342.059	2,93%	2,45%

5.3.2. Performance Aegon (herverzekering)

De samenstelling van de bij Aegon ondergebrachte beleggingsportefeuille eind 2015 is weergegeven in onderstaande tabel.

Beleggingscategorie (bedragen in duizenden euro)	mandaat strategisch	weging/ tactisch eind 2015	markt- waarde	Performance portefeuille	Performance benchmark
Strategic Allocation Fund (75/25)	100,00%	99,50%	€ 230.246	0,92%	0,32%
Liquide middelen	0,00%	0,50%	€ 1.150		
Totaal voor kosten	100,00%	100,00%	€ 231.396	0,92%	0,32%

1) 1. De performance van het onroerend goed is exclusief het ING Real Estate Eurosiris Fund. Hiervan is geen benchmark beschikbaar. De performance van het Eurosiris Fund bedroeg 5,1% over 2015. In het Eurosiris Fund is eind 2015 € 1.675.000 (0,49%) belegd.

De bij Aegon ondergebrachte portefeuille is –buiten de aangehouden liquide middelen– geheel belegd in het ‘Strategic Allocation Fund 75/25’ (SAF 75/25), waarbij strategisch 75% in vastrentende waarden wordt belegd en 25% in overige categorieën.

Overzicht SAF 75/25 en liquiditeiten:

Beleggingscategorie	feitelijke	rendement	rendement
	weging eind 2015	SAF ¹⁾	benchmark
– Staatsobligaties	16,12%	0,54%	0,35%
– Credits	26,55%	-0,21%	-0,56%
– Hypotheken	13,60%	0,52%	0,35%
– High Yield	6,09%	-2,09%	-2,49%
– Emerging Market Debt	2,26%	1,27%	0,74%
– Asset Backed Securities	8,19%	0,66%	-0,25%
– Aandelen	13,97%	2,45%	1,40%
– Vastgoed	3,78%	11,81%	10,07%
– Grondstoffen	1,31%	-/-33,96%	-/-34,17%
– Hedge Funds	3,21%	0,27%	3,03%
– Private Equity	3,50%	20,59%	8,76%
– Tactische Asset Allocatie	0,96%	-4,23%	-0,56%
– Liquiditeiten	0,46%	0,00%	0,00%
Totaal	100,00%	0,92% ¹⁾	0,32%

De totale benchmark van het Strategic Allocation Fund 75/25 is (gewogen) samengesteld uit de benchmarks van de onderliggende beleggingsfondsen.

¹⁾ Dit betreft het rendement voor kosten, na kosten is het rendement (totaal) 0,72%.

5.3.3. Performance Achmea Investment Management (eigen beheer)

De samenstelling van de "eigen beheer" beleggingsportefeuille is weergegeven in onderstaande tabel:

Beleggingscategorie (bedragen in duizenden euro)	Mandaat strategisch	Weging/ tactisch eind 2015	Markt- waarde	Performance portfeuille	Performance benchmark
Vastrentende waarden					
- Investment Grade	55,00%	57,64%	€ 27.185	0,42%	0,59%
- High Yield	7,50%	7,52%	€ 5.615	-3,44%	-4,35%
- Opkomende markten	7,50%	2,64%	€ 1.969	1,22%	0,74%
Aandelen					
- Wereld	25,00%	26,88%	€ 20.070	10,85%	10,42%
- Opkomende markten	5,00%	4,94%	€ 3.688	-5,28%	-5,22%
Liquiditeiten	0,00%	0,38%	€ 281	0,00%	0,00%
Totaal voor kosten	100,00%	100,00%	€ 58.808	4,15%	3,91%
Liability Overlay Fund (LOF)			€ 16.033	-26,98%	-26,94%
Totaal assets inclusief LOF			€ 74.841	0,18%	-0,04%
Bijdrage valuta overlay			€ 81	-1,85%	
Totaal¹⁾			€ 74.922	-1,67%	

5.4. Z-score

Op 24 april 1998 is de 'Vrijstellingsregeling Wet bedrijfspensioenfondsen' officieel in werking getreden. Deze regeling is uitgevaardigd door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en heeft als belangrijkste doel ondernemingen vrijstelling te verlenen van de verplichtstelling van deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds indien de beleggingsperformance van het fonds ontoereikend is. Op basis van artikel 5 lid 1a Vrijstellingsregeling moet vrijstelling worden verleend als uit de performancetoets blijkt dat het feitelijk behaalde beleggingsrendement van het bedrijfspensioenfonds in negatieve zin afwijkt van het rendement van de door het fonds vastgestelde normportefeuille. Volgens de vrijstellingsregeling zal de performancetoets worden toegepast over de periode 2011 tot en met 2015. Indien de uitkomst van de performancetoets lager valt dan 0, kan een deelnemer binnen het verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfonds een verzoek indienen tot vrijstelling van deelname, onder de voorwaarde dat hij een pensioenregeling treft die ten minste gelijkwaardig is aan die van het fonds.

Aangezien deze toets alleen voor verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen geldt, is de toets alleen berekend over de beleggingen (herverzekerd en eigen beheer) die voor het verplichte deel van pensioenregeling 2013 worden aangehouden én alleen van belang voor de verplicht bij SPNG aangesloten werkgevers.

1) Dit betreft het resultaat voor kosten. Na kosten bedraagt het rendement -2,28%.

De z-score en performancetoets van het pensioenfonds over de afgelopen vijf jaar zijn als volgt:

	2015	2014	2013	2012	2011
Z-score (1-jaars)	0,40	0,99	1,38	1,62	0,25
Performancetoets (5-jaars)	2,07	2,53	2,36	3,50	3,75

De performancetoets over de laatste vijfjaarsperiode is vastgesteld op 2,07 zodat geconcludeerd kan worden dat SPNG voor deze toets ruim boven de kritieke grens zit.

5.5. Verantwoord beleggen

SPNG vindt het belangrijk invulling te geven aan verantwoord beleggen. SPNG belegt voor het eigen beheer deel in de beleggingsfondsen van Achmea Investment Management waarop het verantwoord beleggen beleid wordt toegepast. Als uitgangspunt worden de principes van de Global Compact van de Verenigde Naties gehanteerd. Deze tien principes zijn gerelateerd aan de mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie en vinden hun oorsprong in internationaal breed geaccepteerde verdragen zoals de Universele Verklaring inzake de Rechten van de Mens en de conventies van de International Labour Organisation.

Het verantwoord beleggen beleid bestaat uit de volgende onderdelen:

Uitsluiten van controversiële wapens

Het gaat hier om bedrijven die kernwapens, biologische wapens, chemische wapens, anti persoonsmijnen of clusterbommen produceren. Per 1 januari 2013 is het wettelijk verboden om in ondernemingen te beleggen die clusterbommen produceren. Voor het pensioenfonds heeft de wettelijke bepaling geen impact aangezien de beleggingspools clusterbommen expliciet uitsluit van haar beleggingen.

Uitsluiten van ondernemingen die internationale normen schenden

Met ingang van april 2015 sluit Achmea Investment Management ondernemingen uit die op structurele wijze internationale normen op het vlak van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu of corruptie schenden. Deze normen zijn breed geaccepteerd en verankerd in het VN Global Compact. Indien een schending van structurele aard is en engagement met de onderneming niet tot de gewenste verbeteringen leidt, kan worden overgegaan tot het uitsluiten van de onderneming.

Uitsluiten van landen

In het vastrentende waarden beleggingsfonds wordt het landenbeleid gevoerd. Dit betekent dat een aantal landen is uitgesloten van beleggingen. Het betreft landen waartegen de Europese Unie en/of de Verenigde Naties strafmaatregelen heeft afgekondigd. Deze maatregelen zijn opgelegd naar aanleiding van schendingen van het internationale recht of mensenrechten.

5.6. Ontwikkelingen en vooruitblik

5.6.1. Ontwikkelingen

Grillig beeld in 2015

2015 was een behoorlijk wisselvallig en bij vlagen turbulent beleggingsjaar. Zoals verwacht trok de economische groei in de meeste ontwikkelde landen licht aan. Opkomende landen hadden juist te maken met een groeivertraging. Uiteenlopend monetair beleid, de steeds verder dalende olieprijs en een oplaaierende crisis in de eurozone in de eerste helft van het jaar waren belangrijke thema's. Samen met geopolitieke problemen zorgde dit voor een onrustig marktbeeld.

De lage wereldwijde groei, lage inflatie en hoge volatiliteit van de financiële markten droegen bij aan een klimaat van laag blijvende rentes. De Amerikaanse Federal Reserve verhoogde de rente in december voor het eerst in ruim negen jaar, op basis van meer vertrouwen in de groei- en inflatievooruitzichten voor de VS. De ECB kwam in maart 2015 met een opkoopprogramma voor vooral staatsobligaties. In december werd het programma verlengd en uitgebreid. De ECB gaf aan actie te blijven ondernemen totdat de inflatie weer ongeveer 2% bedraagt. De Japanse centrale bank kwam ook met een opkoopprogramma om de inflatie structureel te verhogen. De centrale banken van China en India verlaagden de rente in 2015 meerdere keren om de economische vertraging bij een dalende inflatie tegen te gaan.

5.6.2. Strategisch beleid (eigen beheer)

Rebalancing

In 2015 is de omvang van de rebalancing op kwartaalbasis afgewogen tegen de ontwikkelingen op de financiële markten en de financiële situatie van het pensioenfonds. Het marktsentiment van de financiële markten vormde op dat moment geen beperking om de rebalancing conform mandaat uit te voeren.

EMIR - impact op beleggingsbeleid

De introductie van EMIR (European Market Infrastructure Regulation) heeft grote impact op het derivatengebruik als gevolg van de verplichte afwikkeling van CCP (Central Counterparty clearing house) OTC (Over-the-counter) derivaten door een centrale tegenpartij. Hoewel deze problematiek in eerste instantie door de beheerder van het Liability Overlay Fund moet worden opgelost, heeft het pensioenfonds zich hierover periodiek laten informeren.

Evaluatie beleggingsbeleid

In 2015 heeft het pensioenfonds de beleggingscategorieën geëvalueerd. Vanwege de aandachtspunten die zijn geconstateerd bij Stone Harbor als beoogd manager van de beleggingscategorie Obligaties Opkomende Markten - LC, heeft het pensioenfonds zich laten adviseren over een spreiding van dit manager specifieke risico.

Financial Transaction Tax (FTT)

In 2015 heeft het pensioenfonds zich regelmatig laten informeren over de ontwikkelingen op het gebied van de Financial Transaction Tax (FTT). Invoering van een vorm van FTT leidt waarschijnlijk tot additionele transactiekosten voor het pensioenfonds als gevolg van de belastingheffing op financiële transacties. De hoogte van deze additionele transactiekosten is afhankelijk van de gekozen implementatievariant.

Risicobeleid

In 2015 heeft het pensioenfonds het risicomanagement verder vormgegeven door middel van het formuleren van beleid ten aanzien van marktrisico, kredietrisico en concentratierisico. Het afgelopen jaar zijn de afspraken rondom de beheersing van het liquiditeitsrisico in de beleggingsrichtlijnen vastgelegd.

Aandelen (eigen beheer)

Daarnaast was het een beweeglijk jaar voor aandelen. Eurobeleggers behaalden in 2015 niettemin een rendement op wereldwijde aandelen van 10%, na stijgingen van 16% in 2014 en 14% in 2013. De aandelenwinsten in euro's waren echter vooral het gevolg van de zwakke euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar. In dollars gemeten daalden aandelen met 1% in 2015.

De Europese markten deden het in 2015 over het algemeen goed, gesteund door een sterke winst- en dividendgroei, een toenemend ondernemersvertrouwen en een accommoderend monetair beleid. Amerikaanse aandelen bewogen zijwaarts, door een negatieve winstgroei, hoge waarderingen en een krappere monetair beleid. Japanse aandelen stegen in 2015 met 22% in euro's. Deze

regioprestatie was gedreven door de gunstige combinatie van toenemende bedrijfswinsten, betere waarderingen en een soepel monetair beleid in Japan.

De beleggingen in aandelen lieten over 2015 een positief rendement zien. De aandelenportefeuille behaalde een rendement van 8,1% tegen een benchmark resultaat van 7,7%. Daarmee presteerde SPNG beter dan de benchmark.

Vastrentende waarden (eigen beheer)

Het doel van het vastrentende waarden mandaat is om een veilige basis te bieden binnen de beleggingsportefeuille en hiermee aan de nominale verplichtingen van SPNG te kunnen voldoen. Binnen de categorie vastrentende waarden belegt SPNG in kredietwaardige staatsobligaties, bedrijfsleningen, obligaties met een hoger risico (High Yield) en obligaties in opkomende landen. Deze beleggingen behaalden in 2015 een licht positief rendement.

De beleggingen in vastrentende waarden leverden in totaal een rendement op van -0,1%, gelijk aan het benchmarkrendement.

De kapitaalmarktrente daalde naar een historisch dieptepunt in april. Daarna ging de lange rente in de zomer weer omhoog, om vervolgens een nieuwe daling in te zetten. Vooral de maatregelen van de centrale bank zorgden voor aanhoudende druk op de rentestanden. De Duitse 10-jaarsrente begon het jaar op 0,54% en eindigde het jaar licht hoger op 0,68%.

High Yield (eigen beheer)

Global High Yield bleef met een verlies van 4,3% achter bij de meeste andere vastrentende waarden categorieën. De risico-opslag liep in de tweede helft van 2015 gestaag op. Dit kwam mede door de forse daling van de olieprijs.

Vastrentende waarden opkomende markten in harde valuta (eigen beheer)

Schuldpapier uit opkomende landen in harde valuta realiseerde een jaarrendement van 0,7%. Schuldpapier uit opkomende landen dat in lokale valuta noteert, moest, door de daling van de valuta van sommige opkomende landen ten opzichte van de euro, een verlies van 5,2% incasseren.

Valuta hedge (eigen beheer)

SPNG belegt in verschillende beleggingen die in buitenlandse valuta genoteerd zijn. De belangrijkste buitenlandse valuta waarin belegd wordt, zijn: de Amerikaanse dollar, het Britse pond, de Japanse yen en de Zwitserse franc. Het valutarisico van deze valuta wordt voor de beleggingscategorie Aandelen, Global High Yield en Obligaties Opkomende Markten voor 100% afgedekt naar de euro.

Gedurende 2015 verzwakte de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar, Britse pond en Japanse yen. De negatieve bijdrage van de valuta afdekking aan het resultaat van de portefeuille over 2015 werd vooral gedreven door de ontwikkeling van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar, aangezien dit met ongeveer 75% de grootste af te dekken valuta positie is.

Rente hedge (eigen beheer)

Het renterisico is een groot risico in de pensioenbalans. SPNG beheerst dit risico door te beleggen in Vastrentende Waarden en het Liability Overlay Fund (LOF). Gedurende heel 2015 is 70% van het renterisico van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds afgedekt op basis van de (nieuwe) UFR rentecurve.

De 30-jaars swaprente begon 2015 met een stand van 1,46% om vervolgens halverwege april naar 0,72% te dalen. De rente herstelde zich snel van dit dieptepunt en bereikte begin juli de hoogste rentestand van 2015 met 1,81%. Een stijging van 1,09% binnen 3 maanden. In de tweede helft van 2015 was de volatiliteit van de rente beperkt. De 30-jaars swaprente bewoog zich rond de 1,50% om eind 2015 te eindigen op een stand van 1,61%.

Halverwege juli introduceerde DNB onverwachts de nieuwe Ultimate Forward Rate (UFR) methodiek. De belangrijkste wijziging was dat de UFR daardoor afhankelijk werd van een 10-jaars voortschrijdend gemiddelde rente in plaats van een vaste rente van 4,2%. Het gevolg was dat bij de introductie in juli de UFR op dat moment daalde naar 3,3%. Het gevolg hiervan was dat de technische voorzieningen (TV) stegen, waardoor de dekkinggraad daalde.

5.6.3. Vooruitblik

Het IMF verwacht voor 2016 nog wel een economische groei in Europa van 1,7%. De lage olieprijs, het ruime monetaire beleid en de zwakke euro zullen ook in 2016 een positief effect hebben. Voor de Verenigde Staten verwacht het IMF een groei van 2,8%. Toch staan ook in de Verenigde Staten niet alle seinen op groen. De concurrentiepositie staat onder druk vanwege de sterke Amerikaanse dollar. Voor China wordt een aanhoudende lastige periode en veel onzekerheid verwacht. Een harde landing van de Chinese economie valt niet uit te sluiten. Als een dergelijk scenario zich voordoet, dan kan dit ook negatieve gevolgen voor de Europese en de Amerikaanse economie hebben.

Wereldwijd zal er opnieuw sprake zijn van een lage inflatieomgeving. De voornaamste oorzaken hiervan zijn de pogingen tot schuld afbouw en de daardoor haperende vraag, de overcapaciteit op de arbeidsmarkt in de eurozone, waardoor de loongroei gematigd blijft, en de fors gedaalde grondstofprijzen.

2016 zal opnieuw een beleggingsjaar worden waarin met vele risico's rekening gehouden moet worden. Mogelijke verdere renteverhogingen in de Verenigde Staten kunnen de druk op opkomende landen verder doen toenemen. Hetzelfde geldt voor dalende grondstofprijzen. Een crisis in de opkomende markten is daarmee een risico dat boven de markt hangt.

De verwachte rendementen voor de middellange termijn zijn gematigd. De lage economische groei en lage inflatie in de eurozone, gecombineerd met het ruime monetaire beleid van de ECB, zal de rentetarieven laag houden. Het verwacht rendement voor obligaties, een groot deel van de portefeuilles, is dan ook laag.

6. Pensioenregeling

Pensioenregeling 2013 wordt vanaf 1 januari 2013 in eigen beheer uitgevoerd. Anders dan de tot eind 2012 opgebouwde pensioenen zijn deze pensioenen niet herverzekerd. Pensioenregeling 2013 is in de plaats gekomen van pensioenregeling A (bedrijfstaking groothandel: vrijwillig aangesloten werkgevers) en pensioenregeling B (bedrijfstaking Hegro: verplicht aangesloten werkgevers).

De belangrijkste kenmerken van pensioenregeling 2013 en de keuzes die de vrijwillig en verplicht aangesloten werkgevers daarin kunnen maken zijn onderstaand weergegeven. Het basisdeel in pensioenregeling 2013 komt qua salariscapaciteit overeen met de oude pensioenregeling B en de salariscapaciteit in het aanvullende deel van pensioenregeling 2013 komen overeen met de capaciteit in de oude pensioenregeling A.

In december 2015 is de pensioenregeling 2013 geëvalueerd. De aanpassingen die uit de evaluatie naar voren kwamen zijn verwerkt in onderstaande tekst en apart weergegeven in paragraaf 7.3.

6.1. Pensioengevend salaris

Het pensioengevend salaris bestaat uit het vaste jaarsalaris waaronder begrepen de toeslagen met een structureel karakter en indien afgestemd tussen werkgever en werknemer vermeerderd met de toeslagen met een incidenteel karakter.

Het pensioengevend salaris voor de basisregeling is per 1 januari 2015 gemaximeerd op € 30.979 (2016: € 32.999). Dit maximum wordt jaarlijks verhoogd met 5% vermeerderd met het aantal procentpunten, waarmee het maximum WIA-premieloon stijgt.

Voor de aanvullende regeling geldt het per 1 januari geldende maximum WIA-premieloon (2015 € 51.978 en 2016 € 52.766) tenzij de werkgever een hoger maximum wenst te hanteren met een absoluut maximum van € 100.000 (2016: € 101.519). Voor werkgevers in de sector Herwinning Grondstoffen is de aanvullende regeling optioneel. Voor werkgevers in de sector Groothandel is de aanvullende regeling verplicht tot het maximale WIA-premieloon (2015: € 51.978).

6.2. Franchise

De standaard-franchise is gelijk aan € 17.158. Vanaf 2018 stelt het bestuur vast in hoeverre de franchise jaarlijks wordt aangepast. Een werkgever heeft de keuze om de franchise te verlagen tot een bedrag gelijk of hoger dan de minimaal fiscaal toegestane franchise.

6.3. Oudedagspensioen en pensioenrichtleeftijd

Het oudedagspensioen is voor elk meetellend dienstjaar tussen 1 januari 2013 en de pensioendatum standaard gelijk aan 1,70% (vanaf 1 januari 2016 1,50%) van de voor dat jaar vastgestelde pensioengrondslag (middelloon) met een pensioenrichtleeftijd van 67 jaar. De werkgever heeft de mogelijkheid om het opbouwpercentage in stapjes van 0,005% te verhogen tot het fiscaal maximaal toegestane opbouwpercentage of, onder voorwaarden, te verlagen.

6.4. Partner en wezenpensioen

Het op te bouwen partnerpensioen bedraagt 70% van het in dat jaar op te bouwen ouderdomspensioen. Het over toekomstige diensttijd op te bouwen partnerpensioen wordt door SPNG op risicobasis bijverzekerd. Het op te bouwen wezenpensioen in een jaar bedraagt 14% van het in dat jaar op te bouwen ouderdomspensioen. Het wezenpensioen wordt uitgekeerd tot de 21-jarige leeftijd (studerende kinderen 27 jaar) en wordt verdubbeld bij volle wezen.

Als overgangsregeling wordt ter dekking van het niet opgebouwde partner- en wezenpensioen over de jaren 2001 - 2012 voor de bedrijfstak groothandel (2010 - 2012 voor bedrijfstak Herwinning Grondstoffen) een extra partner- en wezenpensioen op risicobasis verzekerd van in totaal 50%, respectievelijk 14% van het opgebouwde ouderdomspensioen in deze periode.

6.5. Tijdelijk partnerpensioen

Een werkgever kan er voor kiezen om een tijdelijk partnerpensioen voor de deelnemers te verzekeren. De hoogte van het tijdelijk partnerpensioen is een percentage van de per 1 januari van enig jaar vastgestelde jaarlijkse nabestaandenuitkering Anw (bruto bedrag inclusief vakantiegeld) die door de Sociale Verzekeringsbank aan een nabestaande partner (zonder kind) wordt uitgekeerd. Het door de werkgever te kiezen percentage bedraagt minimaal 40% en maximaal 100%.

6.6. Financiering van de pensioenen

Tot het niveau van de pensioengrondslag voor de basisregeling geldt een leeftijdsafhankelijke doorsneepremie uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag. Voor 2015 bedraagt de doorsneepremie 23,7% van de pensioengrondslag (2016: 25,2%). Pensioenopbouw in de aanvullende regeling vindt plaats op basis van leeftijdsafhankelijke periodieke stortingskoopsommen en risicopremies.

Het bestuur heeft in 2015 besloten om de doorsneepremie voor vrijwillig aangesloten ondernemingen per 1 januari 2016 af te schaffen. Vanaf die datum betalen vrijwillig aangesloten ondernemingen een volledige actuariële premie. Daarnaast heeft het bestuur van SPNG besloten om met ingang van 1 januari 2016 over te gaan naar maandelijkse premienota's.

6.7. Toeslageregeling

Bij het toekennen van toeslagen op de gefinancierde pensioenen wordt onderscheid gemaakt tussen de toe te kennen toeslagen op de tot en met 31 december 2012 opgebouwde pensioenaanspraken (herverzekerd) en de vanaf 1 januari 2013 opgebouwde pensioenaanspraken (eigen beheer).

Tot 31 december 2012 opgebouwde en herverzekerde pensioenen

Op de per 31 december 2012 herverzekerde pensioenen kan een toeslag worden verleend indien de door de herverzekeraars beschikbaar gestelde winstaandelen naar het oordeel van het bestuur zulks toelaten. Eventuele toeslagen met betrekking tot de tot en met 31 december 2012 opgebouwde pensioenaanspraken worden ingekocht naar de in pensioenregeling 2013 onderscheiden verzekeringsvormen. Deze toeslagregeling laat zich naar de indeling volgens de zogeheten Toeslagenmatrix normeren als categorie D1.

Hoewel het bestuur op basis van de voorwaardelijke toeslagregelingen jaarlijks een volledige toeslag zou willen toekennen, moet vastgesteld worden dat dit ambitieniveau, met name door de hoge rekenrente van 4% van het herverzekeringstarief ten opzichte van de marktrente, niet haalbaar is. Het ambitieniveau komt op basis van een continuïteitsanalyse uit op een gemiddelde toeslag ter grootte van 20% van de volledige toeslag.

In de bestuursvergadering van 11 maart 2015 heeft het bestuur besloten de herverzekerde pensioenen met terugwerkende kracht per 1 januari 2015 met 0,89% te verhogen.

Vanaf 1 januari 2013 in eigen beheer opgebouwde pensioenen

Alle pensioenen van actieve deelnemers en de pensioenen van deelnemers met premievrijstelling wegens arbeidsongeschiktheid worden jaarlijks verhoogd, indien en voor zover de beschikbare middelen in eigen beheer dit naar het oordeel van het bestuur van het pensioenfonds toelaten, op basis van de stijging van de loonindexcijfers. Alle ingegane pensioenen en pensioenen van slapers worden jaarlijks verhoogd, indien en voor zover de beschikbare middelen in eigen beheer dit naar het oordeel van het bestuur van het pensioenfonds toelaten, op basis van de stijging van de prijsindexcijfers. Deze toeslagregeling laat zich naar de indeling volgens de zogeheten Toeslagenmatrix normeren als categorie D1.

Het ambitieniveau van de toeslagverlening op in de eigen beheer opgebouwde pensioenen bedraagt voor actieve deelnemers 57,5% van de gemiddelde loonstijging en voor slapers en pensioengerechtigden 57% van de gemiddelde prijsstijging.

Op 1 januari 2015 heeft geen toeslagverlening plaatsgevonden.

Onvoorwaardelijke toeslagverlening

De werkgever heeft de mogelijkheid om de opgebouwde pensioenaanspraken van actieve deelnemers onvoorwaardelijk te indexeren. Een en ander wordt met koopsommen ineens gefinancierd die voor rekening komen van de werkgever. De onvoorwaardelijke toeslagregeling laat zich naar de indeling van de Toeslagenmatrix normeren als categorie F2.

Voor werkgevers die hiervoor gekozen hebben, bedraagt de onvoorwaardelijke toeslag per 1 januari 2016 1,42% (2015: 0,68%).

6.8. Eigen bijdrage deelnemer

Voor de deelnemers die in dienst zijn bij een aangesloten werkgever die werkzaam is in de bedrijfstak Herwinning grondstoffen (Hegro) geldt een maximale deelnemersbijdrage van jaarlijks 8% van zijn/haar pensioengrondslag, met dien verstande dat de eigen deelnemersbijdrage niet geheven wordt over het deel van zijn/haar pensioengrondslag tot € 7.000.

Voor deelnemers die in dienst zijn van een vrijwillig aangesloten werkgever (bedrijfstak groothandel) geldt geen maximum eigen bijdrage.

6.9. Deelnemersbestand

Het verloop van de deelnemers in het boekjaar:

	Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2014	5.335	20.354	5.013	30.702
Mutaties door:				
Nieuwe toetredingen	829	0	0	829
Ontslag met premievrije aanspraak	-806	658	0	-148
Waardeoverdracht	0	-72	0	-72
Ingang pensioen	-35	-26	571	510
Overlijden	-7	-60	-165	-232
Afkoop	0	-349	-134	-483
Andere oorzaken	10	-321	-18	-329
Mutaties per saldo	-9	-170	254	75
Stand per 31 december 2015	5.326	20.184	5.267	30.777

Specificatie pensioengerechtigden

	2015	2014
Ouderdompensioen	3.982	3.745
Partnerpensioen	1.205	1.176
Wezenpensioen	80	92
Totaal	5.267	5.013

Onder de actieve deelnemers zijn 219 deelnemers opgenomen met (gedeeltelijke) premievrijstelling in verband met arbeidsongeschiktheid.

7. Ontwikkelingen

7.1. Fondsorganen

Bestuur

De samenstelling van het bestuur is 2015 gewijzigd. De heer Steijert heeft op 1 juli 2015 na bijna 7 jaar actief te zijn geweest voor SPNG zijn bestuurslidmaatschap beëindigd. Daarnaast is de heer Van den Brink op 21 december 2015 teruggetreden als bestuurslid. Hij was bestuurslid sinds de fusie van SPNG met Bpf Hegro in mei 2010. Het bestuur is beide heren veel dank verschuldigd voor hun jarenlange inzet voor SPNG.

Tijdens het verslagjaar kwam het bestuur elf maal voor een bestuursvergadering bijeen. Daarnaast vergaderden de diverse bestuurscommissies en het dagelijks bestuur meerdere keren.

De belangrijkste vergaderonderwerpen in 2015 waren:

- de voorgenomen fusie van SPNG met Bpf Vlakglas en het uiteindelijk niet doorgaan daarvan;
- de wijziging van de verplichtstelling van SPNG herwinning grondstoffen en de uitvoering van de representativiteitstoets;
- de financiële positie van SPNG, met in het bijzonder de scheiding tussen het herverzekerde deel en het deel eigen beheer;
- het herverzekingscontract met AEGON en Nationale-Nederlanden;
- de uitvoering van de aanvangshaalbaarheidstoets;
- de verbetering van de administratieve dienstverlening aan aangesloten werkgevers en deelnemers;
- het afschaffen van de doorsneepremie voor vrijwillig aangesloten ondernemingen en de overgang naar maandelijks premiebetaling.

Verantwoordingsorgaan

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan is niet gewijzigd. Tijdens het verslagjaar kwam (een delegatie van) het bestuur zes maal bijeen met het verantwoordingsorgaan. De belangrijkste vergaderonderwerpen waren:

- de voorgenomen fusie van SPNG met Bpf Vlakglas en het uiteindelijk niet doorgaan daarvan;
- de invoering en uitvoering van de jaarlijkse haalbaarheidstoets;
- de jaarrekening 2014;
- de premiestelling 2016 en de wijzigingen daarin.

In hoofdstuk 9 van dit jaarverslag treft u het verslag van het Verantwoordingsorgaan over 2015 aan, alsmede een reactie van het bestuur hierop.

Raad van toezicht

De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. De raad van toezicht staat het bestuur met raad ter zijde. De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn vastgelegd in het reglement raad van toezicht. Dit reglement voldoet aan de relevante bepalingen uit de wet.

Tijdens het verslagjaar kwam (een delegatie van) het bestuur zes maal bijeen met de raad van toezicht. De belangrijkste vergaderonderwerpen waren de voorgenomen samenvoeging van SPNG met Bpf Vlakglas, de scheiding tussen het herverzekerde deel en het eigen beheer deel, de jaarrekening 2014 en de premiestelling 2016.

De bevindingen van de raad van toezicht alsmede de reactie van het bestuur hierop zijn opgenomen in hoofdstuk 10 van dit jaarverslag.

Deskundigheidsbevordering

Ieder pensioenfondsbestuur moet beschikken over een deskundigheidsplan. Dit plan dient om inzicht te krijgen in het deskundigheidsniveau van het bestuur zowel op collectief als op individueel niveau en om te bepalen of het bestuur op een bepaald gebied eventueel nog opleiding nodig heeft. Het bestuur van SPNG beschikt over een deskundigheidsplan dat is gebaseerd op het "Plan van Aanpak Deskundigheidsbevordering" van de Pensioenfederatie. In dit deskundigheidsplan is per bestuurslid aangegeven in welke mate deskundigheid aanwezig is en of op een bepaald terrein vergroting van de deskundigheid noodzakelijk is. Het bestuur bepaalt hierin zelf hoe het benodigde deskundigheidsniveau zal worden bereikt.

Het deskundigheidsplan wordt jaarlijks besproken en zo nodig aangepast. Naast de omschrijving en toelichting op de wijze van toetsing en ontwikkeling van de deskundigheid van bestuursleden bevat het deskundigheidsplan tevens:

- Het door het bestuur geformuleerde functieprofiel waaraan bestuursleden moeten voldoen.
- De eisen met betrekking tot de minimaal benodigde beschikbaarheid van bestuursleden en de wijze waarop in eventuele lacunes zal worden voorzien.

In het verslagjaar hebben bestuursleden diverse relevante bijeenkomsten van onder meer De Nederlandsche Bank en de Pensioenfederatie bezocht. In het vierde kwartaal van 2015 heeft het bestuur van SPNG samen met het bestuur van BpfVlakglas een opleiding van Towers Watson gevolgd. Het betrof een opleiding op niveau B voor alle door de Pensioenfederatie onderscheiden geschiktheidsgebieden.

In 2015 heeft geen zelfevaluatie van het functioneren van het bestuur plaatsgevonden. Het bestuur is voornemens om een dergelijke zelfevaluatie wel in 2016 uit te voeren.

Beloningsbeleid

De bestuursleden, c.q. de organisaties die zij vertegenwoordigen, ontvangen een vaste vergoeding per jaar en vacatiegeld voor het deelnemen aan bestuursvergaderingen en aan andere bijeenkomsten waar hun aanwezigheid gewenst is. Voor de leden van het verantwoordingsorgaan en raad van toezicht geldt eveneens een vergoedingsregeling.

Diversiteitsbeleid

Bij de werving van de bestuursleden voor bestuurszetels namens pensioengerechtigden en de werving van de leden van de raad van toezicht is vooraf een functieprofiel opgesteld. Kandidaten zijn getoetst aan dit functieprofiel. In het functieprofiel zijn geen specifieke bepalingen ten aanzien van diversiteit opgenomen. Bij de kandidaten die zich hebben aangemeld, bevonden zich geen vrouwen. Eén van de benoemde leden in de raad van toezicht is jonger dan 40 jaar.

Andere maatregelen om de diversiteit in de fondsorganen te vergroten zijn in het verslagjaar niet ondernomen. In 2016 wordt het diversiteitsbeleid nader vormgegeven.

7.2. Compliance

De bestuursleden zijn gehouden tot het naleven van de gedragscode van SPNG. Jaarlijks dienen de bestuursleden een verklaring van naleving van de gedragscode in te vullen en in te dienen bij de compliance officer van SPNG. In het verslagjaar heeft de compliance officer geen redenen gezien om opmerkingen te maken. Naar aanleiding van de eind 2015 uitgevoerde analyse integriteitrisico's en dan met name het onderdeel belangenverstremming is de gedragscode van SPNG herijkt.

7.3. Fondsdocumenten

Eind 2015 heeft het bestuur pensioenregeling 2013 en het uitvoeringsreglement 2013 op een aantal punten aangepast. De belangrijkste wijzigingen betreffen de verlaging van het standaard opbouwpercentage van 1,70% naar 1,50% per 1 januari 2016, de afschaffing van de doorsneepremie voor vrijwillig aangesloten ondernemingen en de overgang naar maandelijkse premiebetaling.

Verder is medio 2015 de verplichtstellingsbeschikking van SPNG herwinning grondstoffen aangepast. De belangrijkste wijziging betrof de verhoging van de eindleeftijd van 65 jaar naar 67 jaar. Daarnaast is een aantal kleine verduidelijkingen toegevoegd.

In de bestuursvergadering van juni 2015 is de ABTN aangepast aan onder andere het nieuw FTK. De belangrijkste wijzigingen betroffen het toevoegen van een visie op uitbestede werkzaamheden, de bepalingen uit de code pensioenfonds, de beleidsuitgangspunten, de aanpassing van de actuariële grondslagen en de grondslagen voor het bepalen van de premie en het communicatiebeleid. Verder zijn gedurende het verslagjaar de gedragscode en de incidenten- klokkenluidersregeling aangepast.

7.4. Communicatie

Het bestuur van SPNG hecht veel waarde aan een heldere communicatie naar zowel de aangesloten werkgevers als de deelnemers van SPNG. Voor de aangesloten werkgevers is het belangrijk om goed op de hoogte te zijn van de inhoud van de pensioenregeling en de ontwikkelingen binnen SPNG. Voor de deelnemers is het van belang dat zij zich ervan bewust zijn dat de pensioenregeling van SPNG een waardevolle arbeidsvoorwaarde voor hen is. Daartoe moeten de deelnemers op de hoogte zijn van de inhoud van de pensioenregeling.

In het communicatieplan staat beschreven hoe SPNG de eerstkomende jaren zijn communicatie gaat voeren richting werkgevers, deelnemers en gewezen deelnemers. In de huidige situatie kent SPNG, onder andere, de volgende communicatiemiddelen.

Mailings

Werkgevers en werknemers worden via een jaarlijkse mailing op de hoogte gebracht van de actuele ontwikkelingen in de pensioenregeling. Omdat jaarlijks de kerncijfers van de pensioenregeling wijzigen (de franchises en grensbedragen), verschaft SPNG jaarlijks een samenvatting van de pensioenregeling met de actuele kerncijfers. Zo zijn er voor de werkgever en de deelnemers de juiste cijfers en een korte omschrijving van de regeling voorhanden. De werkgevers ontvangen drie keer per jaar een digitale nieuwsbrief met actuele informatie over pensioenontwikkelingen.

Website van SPNG

Via de website (www.spng.nl) wordt informatie verschaft over de structuur van SPNG, de pensioenregeling en van belang zijnde ontwikkelingen. Via een downloadmogelijkheid zijn o.a. fondsreglementen en jaarverslagen beschikbaar. Ook kunnen bezoekers via de website informatie opvragen bij het bestuurssecretariaat. De inhoud van de website wordt regelmatig geactualiseerd. Begin 2016 is de website van SPNG vernieuwd.

Internettoepassing werkgevers

De reguliere gegevensuitwisseling tussen de werkgevers en SPNG vindt grotendeels plaats via een internetportaal. Werkgevers kunnen de mutaties doorgeven via dit werkgeversportaal waardoor de papierstroom aanmerkelijk wordt gereduceerd en dubbele gegevensinvoer wordt voorkomen.

Startbrief

Aan nieuwe deelnemers wordt door SPNG een zogeheten startbrief verzonden. De startbrief bevat naast informatie over de pensioenregeling ook enige informatie over SPNG zelf. Als een werkgever besluit om de pensioenregeling te wijzigen dan ontvangen de deelnemers een zogeheten wijzigingsbrief waarin de nieuw gekozen parameters aan de deelnemers worden bevestigd.

Uniform Pensioen Overzicht (UPO)

Het UPO is gezamenlijk door de belangenorganisaties van pensioenfondsen en verzekeraars ontworpen om deelnemers op een eenduidige manier jaarlijks te informeren over hun huidige en toekomstige pensioensituatie. Het UPO geeft de deelnemers inzicht in hun inkomen bij pensionering, bij arbeidsongeschiktheid en het pensioen voor nabestaanden bij overlijden.

Pensioenkrant

SPNG streeft er naar eenmaal per jaar een pensioenkrant uit te brengen met aandacht voor zowel nieuwsberichten als algemene onderwerpen. Doel van deze krant is het pensioenbewustzijn van de deelnemers te verhogen.

7.5. Klachtenafhandeling

SPNG heeft een klachten- en geschillenregeling. Klachten kunnen worden ingediend bij de pensioenadministrateur (AZL N.V.) en geschillen kunnen worden voorgelegd aan een geschillencommissie.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen klachten en geschillen. Klachten betreffen de uitvoering van de pensioenregeling. Geschillen gaan over de interpretatie van regelingen en afspraken. Er is een reglement klachten- en geschillenprocedure opgesteld. Dit reglement is op de website van SPNG in te zien.

Het bestuur heeft over 2015 geen formele klachten, conform de definitie van het klachtenreglement, ontvangen en er zijn geen geschillen aan een geschillencommissie voorgelegd. Wel hebben het secretariaat van SPNG en de pensioenuitvoerder AZL regelmatig contact gehad met de aangesloten werkgevers, de deelnemers en pensioengerechtigden.

De vragen en opmerkingen van de aangesloten werkgevers gingen over het algemeen over de ontvangen voorschotnota's en eindafrekeningen en het doorgeven van (terugwerkende kracht) mutaties.

De vragen van de deelnemers hadden vooral betrekking op waarde-overdrachten en pensioeningangen.

7.6. Aangesloten ondernemingen

Ook in 2015 zijn werkgeversbezoeken geweest. In de eerste helft van 2015 is telefonisch contact geweest met alle vrijwillig aangesloten werkgevers waarvan de uitvoeringsovereenkomst per 31 december 2015 zou aflopen. Bij die werkgevers die daar prijs op stelden is een adviseur van SPNG langs geweest. Het contact werd door de werkgevers over het algemeen als positief ervaren. Het bestuur is verheugd dat vrijwel alle werkgevers besloten hebben de uitvoeringsovereenkomst met SPNG voort te zetten.

7.7. Voorgenomen fusie met Bpf Vlakglas

Gezien haar strategie staat SPNG open voor samenwerking met andere pensioenfonds en ondernemingen om zodoende op langere termijn meer pensioen per deelnemer tegen lagere (uitvoerings-) kosten te realiseren dan elke partij afzonderlijk zou kunnen, gegeven een bepaald niveau van dienstverlening.

In dat kader heeft een groot deel van 2015 voor SPNG in het teken gestaan van de voorgenomen samenvoeging van SPNG en Bpf Vlakglas. Op 17 maart 2015 hebben partijen een intentieverklaring ondertekend om de beide fondsen nog in 2015 te laten fuseren. Vervolgens zijn er verschillende trajecten in gang gezet (onder andere: de interne en externe goedkeuringstrajecten en de samenvoeging van de administraties, de beleggingen en de verplichtstellingen).

Zo heeft SPNG in september 2015 een aanvraag tot wijziging van de verplichtstelling ingediend om de voorgenomen fusie met Bpf Vlakglas mogelijk te maken. Tegen deze aanvraag is op 30 september 2015 een zienswijze ingediend door Bpf Schilders vanwege vermeende overlap tussen de Vlakglas en Schilders verplichtstelling. Helaas heeft het bestuur van SPNG op 10 december 2015 moeten constateren dat de partijen die betrokken zijn bij de verplichtstelling van Bpf Vlakglas en de partijen die betrokken zijn bij de verplichtstelling van Bpf Schilders de problematiek rondom de zienswijze nog niet hebben geadresseerd. Ook kon niet vastgesteld worden dat op dat moment sprake was van constructief overleg om de problematiek alsnog op te lossen. Derhalve heeft het bestuur van SPNG op 10 december 2015 aan SZW aangegeven dat zij de aanvraagprocedure tot wijziging van de verplichtstelling van SPNG wenste te beëindigen. Het gevolg hiervan is dat de voorgenomen fusie voorlopig geen doorgang kan vinden. Het bestuur van SPNG betreurt het zeer dat de beoogde schaalvoordelen voor beide fondsen nu niet gerealiseerd kunnen worden, terwijl wel aanzienlijke kosten zijn gemaakt.

7.8. Uitvoeringskosten voor vermogensbeheer en pensioenbeheer

7.8.1. Kosten uitvoering vermogensbeheer

In april 2011 bracht de Autoriteit Financiële Markten (AFM) het rapport "Kosten pensioenfonds verdienen meer aandacht" uit. Hierin wordt gepleit voor een helder en transparant inzicht in de kosten die pensioenfonds maken. In deze rapportage is onder andere aandacht voor kosten op het gebied van vermogensbeheer. De Pensioenfederatie heeft dit concreet gemaakt in november 2011 in de

vorm van 'aanbevelingen over het afleggen van verantwoording over de kosten'. In dit jaarverslag over 2015 zijn deze aanbevelingen gevolgd. Vanaf 2012 worden de gemaakte kosten, zoals hieronder opgenomen ook aan de toezichthouder (DNB) gerapporteerd.

De kosten van vermogensbeheer zijn te onderscheiden naar de volgende kostencomponenten. De gepresenteerde kosten bevatten naast de kosten, zoals gerapporteerd in de jaarrekening dus ook een uitsplitsing van 'onzichtbare kosten' voor beheer van onderliggende beleggingsfondsen, waarvan kosten zijn verwerkt in het beleggingsrendement en de schatting van kosten van de individuele transacties. In de jaarrekening worden alleen (directe) kosten getoond die het fonds op factuurbasis betaalt aan de tegenpartijen, waardoor deze cijfers niet aansluiten. Het doel van deze tabel is om extra inzicht te verschaffen in lijn met het rapport van de AFM en de Pensioenfederatie.

Kosten per beleggingscategorie (x € 1.000)	Beheer- kosten	Transactie kosten	Totaal
Vastgoed	64	5	69
Aandelen	271	136	407
Private equity	30	1	31
Vastrentende waarden	1.023	136	1.159
Hedge fondsen	138	1	139
Commodities	5	0	5
Performance fee en overige beleggingen	15	0	15
Bewaarloon en contractuele beheerkosten	324	0	324
Gerestitueerde kosten	-782	0	-782
Totale kosten excl kosten overlay	1.088	279	1.367
Kosten overlay		19	19
Totale kosten incl kosten overlay	1.088	298	1.386
Overige kosten vermogensbeheer			
Kosten beleggingsadvies			40
Totale overige vermogensbeheerkosten			40
Totale kosten vermogensbeheer			1.426

De kosten van bewaarloon betreffen de kosten van het in bewaar geven van effecten bij de custodian en de kosten voor het aanhouden van bankrekeningen.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze kosten zijn daar waar mogelijk gebaseerd op de daadwerkelijk betaalde kosten. Daar waar dat niet mogelijk is zijn deze kosten veelal op basis van een schatting tot stand gekomen, omdat er bijvoorbeeld bij transacties in de categorie vastrentende waarden niet separaat kosten in rekening worden gebracht, maar deze zich uiten in het verschil tussen bied- en laat-spread. Daarnaast is bij participatie in beleggingsfondsen niet exact te bepalen welke kosten er zijn gemaakt. Daarvoor is een schatting gemaakt van de "turnover" in de portefeuille en op basis van gemiddelde transactiekosten in de markt zijn vervolgens de transactiekosten bij benadering vastgesteld.

De totale kosten over 2015 bedragen afgerond € 1.426.000 (2014 € 1.520.000). Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn de totale kosten in 2015 0,220%, waarvan 0,046% voor transactiekosten (2014: totaal 0,252%).

7.8.2. Kosten uitvoering pensioenbeheer

Het bestuur maakt voor de uitvoering van de regeling diverse kosten. De kosten van pensioenbeheer bedragen voor 2015 afgerond € 1.660.000 (2014 € 1.455.000). Omgerekend is dit € 157 per deelnemer en gepensioneerde (2014: € 141). De kostenstijging wordt veroorzaakt door het wegvallen van de koepelvrijstelling voor de BTW per 1 januari 2015 (ca € 79.000), kosten inzake de voorgenomen fusie met Bpf Vlakglas (€ 112.000, inclusief € 74.000 extra bestuurskosten) en overige kosten (€ 17.000).

In de jaarrekening bedragen de pensioenuitvoeringskosten € 1.721.000. Het verschil kan als volgt worden verklaard. In de jaarrekening is nog een post beleggingsadvies opgenomen van € 40.000 en is geen rekening gehouden met de vrijval van de excasso voorziening eigen beheer van € 21.000.

Het bedrag aan uitvoeringskosten voor het pensioenbeheer bestaat uit:

– Kosten deelnemer, gepensioneerde en werkgever	€ 633.000
– Kosten bestuur en financieel beheer	€ 1.027.000
	<hr/>
– Totaal	€ 1.660.000

De kosten van de deelnemers en gepensioneerden hebben betrekking op alle werkzaamheden die in de pensioenadministratie moeten worden verricht om de aanspraken juist te administreren en de deelnemer volledig te informeren: zoals pensioentoekenningen, betalen uitkeringen, verwerken waardeoverdrachten, afkoop, helpdesk en communicatie met deelnemers/ gepensioneerden.

De werkgeverskosten hebben betrekking op de activiteiten die voortvloeien uit de contacten met de werkgever. Het gaat om kosten voor de aanlevering en verwerking van de gegevens van werknemers, de aanmaak van premienota's en de premie-incasso, helpdesk werkgevers en communicatie met werkgevers. Hierbij horen ook de kosten voor het aansluiten van nieuwe werkgevers. Deze kosten zijn bij benadering vastgesteld uit het totaal van de kosten exclusief kosten bestuur en financieel beheer en exclusief projectkosten.

De kosten van bestuur en financieel beheer hebben betrekking op kosten verbonden aan het besturen van het fonds, het secretariaat van het bestuur en adviseurs. Ook vallen hieronder de kosten verbonden aan het toezicht van DNB, AFM, actuaris, accountant, financieel beheer en juridische kosten.

7.9. AFM en DNB

SPNG heeft te maken met twee toezichthouders. AFM (de Autoriteit Financiële Markten) voor het zogeheten gedragstoezicht en DNB (De Nederlandsche Bank) voor het prudentiële toezicht.

Gedurende 2015 heeft SPNG deelgenomen aan twee onderzoeken van DNB. Het betrof een onderzoek naar de vastlegging van het beleid en een selfassessment belangenverstrengeling.

In 2015 zijn, evenals in voorgaande jaren, aan SPNG geen dwangsommen of boetes opgelegd door de AFM en DNB.

Gezien de financiële positie van SPNG zijn er geen korte termijn of lange termijn herstelplannen van toepassing. Dit komt vanwege het feit dat de dekkingsgraad van SPNG (herverzekerd + eigen beheer) hoger is dan de vereiste dekkingsraad (VEV).

SPNG voert geen nevenactiviteiten uit en heeft ook geen nevenactiviteiten ondergebracht in een aparte rechtspersoon.

7.10. Code pensioenfondsen

De fondsbesturen dienen over de naleving van de code pensioenfondsen vanaf boekjaar 2014 verantwoording af te leggen in het jaarverslag. Hierbij geldt het principe 'pas toe of leg uit'. Dit betekent dat een pensioenfonds de normen van de code toepast of in het jaarverslag motiveert waarom een norm niet (volledig) wordt toegepast. Afwijking van de norm is mogelijk als daar een goede reden voor is.

Onderstaand zijn de (belangrijkste) afwijkingen opgesomd:

- Code 3 en 33: de beleids- en verantwoordingscyclus in combinatie met een expliciete taak- en rolverdeling is nog niet helder gedocumenteerd. Dit wordt door het bestuur in de loop van 2016 verder uitgewerkt. Vanwege de ontwikkelingen rondom de voorgenomen fusie heeft dit niet meer in 2015 kunnen plaatsvinden.
- Code 45: De rol van het verantwoordingsorgaan (VO) bij de benoeming en ontslag wijkt formeel af van de bepalingen uit de code. Het VO heeft een adviserende rol. Om pragmatische redenen is hiertoe besloten. Als sprake zou zijn van een bindende voordracht door het VO, dan zou het VO zelf de kandidaten voor de raad van toezicht moeten werven. Het VO heeft echter aan het secretariaat gevraagd de wervingsprocedure uit te voeren. Aangaande het ontslag van leden van de raad van toezicht is gekozen om de term "bindend" te laten vervallen, anders is het namelijk geen advies. Het VO van SPNG heeft ingestemd met deze afwijkingen. DNB heeft geen opmerkingen gemaakt over deze afwijking.
- Code 59: Strikt gesproken heeft niet ieder bestuurslid evenveel stemrecht. De drie leden namens de deelnemers hebben stemrecht voor twee leden, terwijl alle andere bestuursleden stemrecht voor 1 lid hebben. Voor deze constructie is gekozen om het aantal bestuursleden zo laag mogelijk te houden en toch de drie werknemersverenigingen vertegenwoordigd te laten zijn in het bestuur. Deze afwijking is indertijd door DNB opgemerkt naar aanleiding van de ingestuurde concept statuten. DNB heeft om een nadere toelichting van het bestuur gevraagd. Die nadere toelichting was voor DNB afdoende. Ook het VO is akkoord met deze afwijking.
- Code 66: het diversiteitsbeleid bij SPNG moet nog nader worden uitgewerkt. Dit punt zal in 2016 worden opgepakt. Vanwege de ontwikkelingen rondom de voorgenomen fusie heeft dit niet meer in 2015 kunnen plaatsvinden.
- Code 67: in het bestuur, noch het verantwoordingsorgaan zijn vrouwen vertegenwoordigd.
- Code 68: het verantwoordingsorgaan kent geen leden onder de 40 jaar.

7.11. Risicohouding en haalbaarheidstoets

Het bestuur dient de risicohouding vast te leggen door ondergrenzen voor het zogenaamde pensioenresultaat te bepalen en jaarlijks te toetsen of aan deze gestelde ondergrenzen wordt voldaan. Het pensioenresultaat is een maat om inzicht te geven in het koopkrachtbehoud van het te behalen pensioen en is gedefinieerd als de som van de totale pensioenen ten opzichte van de som van de volledig met de prijstrend geïndexeerde pensioenen.

Het bestuur van SPNG heeft in overleg met de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan de volgende ondergrenzen vastgesteld.

	Ondergrens	Uitkomsten aanvangs-HBT september 2015
Vanuit de feitelijke financiële positie		
– mediaan	90%	96%
– 5e percentiel	66%	74%
– relatieve afwijking t.o.v. mediaan	27%	24%
Vanuit de evenwichtssituatie (VEV)		
– mediaan	92%	97%
– 5e percentiel	67%	75%

Eind september 2015 heeft het bestuur van SPNG een aanvangshaalbaarheidstoets laten uitvoeren. De uitkomsten van deze toets kunnen als volgt worden samengevat:

- Uitgaande van de feitelijke financiële positie (augustus 2015) bedraagt het pensioenresultaat voor SPNG gemiddeld 96%. Dit betekent dat aan de gestelde norm wordt voldaan.
- Startend vanuit de evenwichtssituatie (VEV) bedraagt het pensioenresultaat 97%. Dit betekent dat aan de gestelde norm wordt voldaan.
- Uit de haalbaarheidstoets komt naar voren dat het premiebeleid over de gehele horizon realistisch en haalbaar is. Over de gehele horizon (60 jaar) ligt het huidige premieniveau boven de gemiddelde gedempte kostendekkende premie.
- Verder komt uit de haalbaarheidstoets naar voren dat er voldoende herstelcapaciteit is om vanuit de situatie dat aan de vereisten voor het minimaal vereist eigen vermogen wordt voldaan, binnen de looptijd van het herstelplan aan de vereisten voor het vereist eigen vermogen te voldoen.
- Opgemerkt wordt dat de toets –mede door de rekenhorizon van 60 jaar– geen inzicht biedt in de risico's op de korte en middellange termijn.

De uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets zijn afgestemd met de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. Daarbij werd door hen de opmerking gemaakt om, gezien de grootte van het herverzekerd deel van de SPNG verplichtingen, niet te veel waarde te hechten aan de uitkomsten van de haalbaarheidstoets en hierover terughoudend te communiceren richting de deelnemers.

7.12. Wet- en regelgeving en ontwikkelingen

Algemene ontwikkelingen

Het verslagjaar werd weer gekenmerkt door diverse, nieuwe wettelijke maatregelen - geen onderdeel van het complexe pensioenbedrijf werd 'gespaard'. Hiermee onderscheidt het onderhavige jaar zich overigens niet van de voorgaande jaren. Het aanvullende pensioenterrein staat permanent in de politieke en maatschappelijke belangstelling.

Op het terrein van de financiering van de aanvullende pensioenen trad halverwege het jaar het nieuwe Financiële Toetsingskader (FTK) in werking, terwijl de communicatie onderwerp werd van diverse nieuwe wettelijke voorschriften. Aan de uitvoeringskant van het pensioenbedrijf kan in dit verband onder meer gewag worden gemaakt van de introductie van het algemene pensioenfonds (APF),

verruiming van de rol van de ondernemingsraad en onderzoek naar de toegevoegde waarde van de toepassing van de 'organisatie van openbaar belang'-status op pensioenfondsen.

Voorts kwam ook de werking van DC-regelingen door de lage rentestand onder druk te staan. Op voornoemde en andere (niet-) wettelijke ontwikkelingen wordt hierna ingegaan.

Nieuwe Financieel Toetsingskader en het vervolg

Het FTK is na een lange voorgeschiedenis in het verslagjaar door de pensioenfondsen in twee fasen geïmplementeerd. Met ingang van 1 juli 2015 werden met name de actuariële en bedrijfstechnische nota en de uitvoeringsovereenkomst aangepast. Uiterlijk op 1 oktober 2015 moesten de fondsen hun risicohouding hebben bepaald en diende de zogenaamde aanvangshaalbaarheidstoets te zijn uitgevoerd.

Het nieuwe FTK had primair tot doel om financiële schokken beter te kunnen opvangen en te zorgen voor een stabiele ontwikkeling van de pensioenaanspraken en -rechten. Desondanks blijft het onrustig op het aanvullende pensioenterrein en leidt de voortdurende rentegevoeligheid van het pensioensysteem tot discussies in de media, bij politieke partijen, belanghebbenden en belanghebbendenorganisaties.

De hiervoor bedoelde omstandigheden hebben voeding gegeven aan de opvatting dat het nieuwe FTK in het kader van de hervorming van het stelsel zeker geen (voorlopig) 'eindstation' zal kunnen zijn. Staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) kondigde, onder verwijzing naar een aantal maatschappelijke ontwikkelingen, een discussie aan over de toekomstbestendigheid van het huidige stelsel c.q. de houdbaarheid in de 21e eeuw. In het begin van het verslagjaar werd een in 2014 gestarte Nationale Pensioendialoog met conclusies afgerond, in het voorjaar gevolgd door een SER-advies met enige alternatieve uitkeringssystemen. Genoemd adviesorgaan kondigde bovendien nader onderzoek aan naar de mogelijkheden van een systeem van opbouw van persoonlijk pensioenvermogen, gecombineerd met collectieve risicodekking. Ondertussen zond het kabinet een brief naar de Tweede Kamer met de hoofdlijnen van een nieuw pensioenstelsel.

Wet verbetering pensioencommunicatie onomstreden

Het is bekend dat het pensioenstelsel in de loop der jaren bijzonder complex is geworden en inmiddels moeilijk uitlegbaar. Er bestond dan ook geen noemenswaardige weerstand tegen een pakket maatregelen ter verbetering van de communicatie. Deze maatregelen zijn op 1 juli 2015 ingegaan en zullen fasegewijs in werking treden. Enkele maatregelen worden derhalve in 2016 opgepakt. De wet beoogt onder meer een grotere rol voor de werkgever(s), vergemakkelijkt de introductie van digitale communicatie, verlangt een gesegmenteerde benadering van de doelgroepen en introduceert de normen 'evenwichtig' en 'correct' in de wijze van communiceren. Daarnaast zijn de functionaliteiten van het Pensioenregister uitgebreid en worden nog nieuwe toegevoegd.

Introductie Algemeen pensioenfonds (APF)

Het aantal pensioenfondsen in Nederland neemt nog steeds af. De toegenomen werkdruk en eisen ten aanzien van geschiktheid en betrouwbaarheid van bestuurders maken het steeds moeilijker om zelfstandig en tegen redelijke uitvoeringskosten te functioneren. Al jaren wordt gezocht naar mogelijkheden tot samenwerking tussen pensioenfondsen. Een met dit doel wettelijk mogelijk gemaakt multi-ondernemingspensioenfonds bleek in de praktijk niet te voldoen. Aan het einde van het verslagjaar is daarom het algemene pensioenfonds (APF) geïntroduceerd. Dit juridische vehikel lijkt meer kans van slagen te hebben. Al voordat een en ander operationeel kan worden gemaakt, is er veel belangstelling voor deze uitvoeringsvorm aan de dag gelegd. Behoud van eigen identiteit binnen een groter samenwerkingsverband is een belangrijk aspect.

De vergunningseisen en -procedure zijn aan het slot van het verslagjaar door DNB gepubliceerd, de vergunningverlening moet in het begin van het komende jaar nog zijn beslag krijgen. Dan wordt ook nadere wetgeving verwacht om verplicht gestelde bedrijfstakpensioenregelingen bij een APF te kunnen onderbrengen, zonder dat de EU-mededingingsregels in gedrang komen.

Diverse toezichtmaatregelen

Aan het einde van 2014 dienden de pensioenfondsen bij DNB de resultaten in van een self assessment belangenverstremeling. Vervolgens publiceerde de toezichthouder in het begin van het onderhavige verslagjaar sector breed de resultaten van dit assessment en was er aanleiding om de toezichteisen te verduidelijken. Gedurende het gehele verslagjaar bleef dit onderwerp op bestuursniveau aandacht vragen. Uiteindelijk hebben de fondsbesturen de risico's met betrekking tot de belangverstremeling systematisch in kaart gebracht en uitgebreid naar alle integriteitsrisico's.

Voorts is in het verslagjaar een aantal pensioenfondsen door DNB benaderd om onderzoek te doen naar hun zelfstandig bestaansrecht en continuïteit. De kring van pensioenfondsen die hiertoe opdracht kregen, wordt in het volgende boekjaar naar verwachting nog verbreed.

Het is inmiddels gebruikelijk geworden dat de DNB en Autoriteit Financiële Markten (AFM) voortijdig de speerpunten van hun toezichtbeleid in enig jaar met de sector communiceren. Van de fondsbesturen wordt bijzondere aandacht voor de betreffende onderwerpen verwacht. In het verslagjaar stonden, behalve integer en transparant handelen, professionalisering van de governancestructuur en evenwichtige belangenafweging bij de premievaststelling centraal.

Financial Transaction Tax (FTT)

In 2015 heeft het pensioenfonds zich regelmatig laten informeren over de ontwikkelingen op het gebied van de Financial Transaction Tax (FTT). Invoering van een vorm van FTT leidt waarschijnlijk tot additionele transactiekosten voor het pensioenfonds als gevolg van de belastingheffing op financiële transacties. De hoogte van deze additionele transactiekosten is afhankelijk van de gekozen implementatievariant.

Het pensioenfonds zal zich ook in 2016 laten informeren op momenten dat er meer duidelijkheid komt over de invoering van FTT. Indien nodig laat het zich tevens adviseren over wijzigingen in het beleggingsbeleid om de gevolgen van de FTT voor de deelnemers te beperken.

7.13. Vooruitzichten

Daarnaast blijft de focus liggen op het continu verbeteren van de dienstverlening naar de aangesloten werkgevers en de deelnemers door bijvoorbeeld de functionaliteit van de werkgevers- en werknemersportal uit te breiden en, waar nodig, te verbeteren.

8. Risicoparagraaf

SPNG wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Dit hoofdstuk bevat een inventarisatie van de risico's waarmee SPNG zich geconfronteerd ziet. SPNG monitort alle risico's waar zij als pensioenfonds mee te maken heeft op regelmatige basis en heeft voor dit doel een commissie risicomangement aangesteld.

Het beleid met betrekking tot de beheersing van de risico's van het fonds is vastgelegd in het beleidsdocument ABTN.

8.1. Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico voor pensioenfondsen is het solvabiliteitsrisico. Hier gaat het om het risico dat het fonds in de nabije of verder liggende toekomst niet beschikt over voldoende middelen om zijn pensioenverplichtingen na te komen. Dit risico komt tot uitdrukking in de hoogte en beweeglijkheid van de dekkingsgraad van het fonds. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen die door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele indexatie van opgebouwde

pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Gezien het feit dat SPNG een zogeheten garantiecontract met de verzekeraars heeft gesloten, waarbij de uitkering van de gefinancierde aanspraken wordt gegarandeerd, acht het bestuur van SPNG dit risico voor wat betreft de tot en met 31 december 2012 opgebouwde reguliere pensioenaanspraken te hebben afgedekt.

Voor vanaf 1 januari 2013 op te bouwen pensioenen is het solvabiliteitsrisico wel opportuun, doordat SPNG is overgegaan van volledige herverzekering naar eigen beheer. Vanaf dat moment is in (de aan de werkgevers) in rekening te brengen premie een opslag begrepen voor het in stand houden van de solvabiliteit afgestemd op de beleggingsportefeuille 'eigen beheer'. Hiermee is het risico niet volledig afgedekt, maar wel beperkt.

Het solvabiliteitsrisico van het fonds kan onderverdeeld worden naar de in de volgende omschreven financiële en niet-financiële risico's.

8.2. Belangrijkste financiële risico's

In onderstaande overzichten wordt per risico de risicobereidheid van het fonds aangegeven.

- Risico bereidheid = niet acceptabel: vermijden
- Risico bereidheid = niet acceptabel: beheersen
- Risico bereidheid = acceptabel: beheersen
- Risico bereidheid = acceptabel: enige beheersing
- Risico bereidheid = acceptabel: geen beheersing

Tevens worden de beheersingsmaatregelen met betrekking tot de belangrijkste risico's inzichtelijk gemaakt.

8.2.1. Matchingrisico

Wat is het matching risico?

Dit is o.a. het risico dat de rentegevoeligheid van de beleggingsportefeuille en de technische voorzieningen afwijken van elkaar.

Wat is de bereidheid ten aanzien van het matching risico?

De risicobereidheid is niet acceptabel; de impact van een beweging van de rente is zeer groot voor de dekkingsgraad van het fonds. Het is echter tevens een risico dat niet te vermijden is en enkel zoveel mogelijk kan worden beheerst. De rekenregels, opgelegd aan pensioenfondsen, dragen tevens bij aan de noodzaak tot vermijden van dit risico.

Wat zijn de beheersingsmaatregelen met betrekking tot het matching risico?

Periodiek wordt een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd waarbij een schok in de rentestand en de waarde van vastrentende waarden wordt gekwantificeerd als impact op de dekkingsgraad. Hiermee wordt de gevoeligheid van de dekkingsgraad voor dit risico inzichtelijk gemaakt.

Binnen de portefeuille eigen beheer dient rekening gehouden te worden met de in de premies begrepen solvabiliteitsopslag, die bij een bepaalde beleggingsmix een gedeeltelijke afdekking kan vereisen. Op basis van de ALM-studie van 2015 heeft het bestuur herbevestigd het renterisico voor 70% van de (verwachte) voorziening pensioenverplichtingen op marktwaarde (met UFR) af te dekken. Het renterisico geheel afdekken is naar de mening van het bestuur op dit moment niet verstandig, aangezien we te maken hebben met historisch lage rentestanden en het de verwachting is dat de rente op termijn stijgt en terugkeert naar het langjarig gemiddelde.

8.2.2. Marktrisico

Wat is het marktrisico?

Dit betreft voornamelijk het prijsrisico dat wordt gelopen op de beleggingen in de verschillende aandelen- en vastgoedmarkten door mogelijk grote wijzigingen in de koersen. In de ALM studie is de gewenste allocatie naar aandelen en vastgoed (zakelijke waarden) bepaald aan de hand van het risicoprofiel van het fonds.

Marktrisico is een potentiële bron van rendement.

Wat is de bereidheid ten aanzien van het marktrisico?

De risicobereidheid is acceptabel, enige beheersing.

Het is een risico dat bewust wordt genomen om op lange termijn een hoger rendement te behalen dan enkel in relatief veilige vastrentende waarden. Sterker nog, de risico's van vastrentende waarden in de portefeuille acht het bestuur zeer hoog door de historisch lage stand van de rente en hoge koersen van obligaties.

Wat zijn de beheersingsmaatregelen met betrekking tot het marktrisico?

Door een brede (wereldwijde) spreiding binnen de aandelen en vastgoedportefeuille is het risico van een sterke koersdaling van een enkele onderneming, of (vastgoed)sector beperkt.

8.2.3. Valuta Risico

Wat is het valuta risico?

Het valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen zal fluctueren als gevolg van veranderingen in de valutakoersen.

Wat is de bereidheid ten aanzien van het valuta risico?

De risicobereidheid is acceptabel, enige beheersing.

Het fonds heeft geen visie op valuta ontwikkelingen en ziet geen meerwaarde in het op korte termijn proberen te voorspellen van valutabewegingen.

Wat zijn de beheersingsmaatregelen met betrekking tot het valuta risico?

Het merendeel van de beleggingen noteert in euro's, immers de verplichtingen van het pensioenfonds zijn ook in euro's. Door de (wereldwijde) diversificatie wordt tevens in andere valuta belegd.

Het pensioenfonds dekt het valutarisico strategisch af omdat valutakoersen door de tijd moeilijk voorspelbaar zijn en wil de volatiliteit van de beleggingen en de dekkingsgraad beperken.

De risicobeheersing vindt plaats door de afdekking van de belangrijkste valuta; het valutarisico wordt binnen de depots van de herverzekeraars alleen voor de vastrentende waarden afgedekt. Voor zakelijke waarden wordt dit risico in deze depots (nog) niet afgedekt.

Binnen het beleggingsdepot "eigen beheer" wordt het valutarisico (US-dollar, Britse pond, Japanse yen en Zwitserse frank) voor 100% afgedekt.

Het valutarisico van deze valuta wordt, op basis van de benchmark valuta verdeling, volledig afgedekt naar de euro voor de beleggingscategorie Aandelen Wereld, Global High Yield en Obligaties Opkomende landen.

8.2.4. Liquiditeitsrisico

Wat is het liquiditeitsrisico?

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor SPNG op korte termijn niet aan zijn verplichtingen uit hoofde van financiële instrumenten kan voldoen.

Wat is de bereidheid ten aanzien van het liquiditeitsrisico

De risicobereidheid is niet acceptabel, beheersen.

Wat zijn de beheersingsmaatregelen met betrekking tot het liquiditeitsrisico?

Dit risico wordt beheerst door in het beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor liquiditeitsposities en daarnaast door in beginsel illiquide beleggingen te vermijden dan wel zo beperkt mogelijk in de beleggingsportefeuilles op te nemen.

8.2.5. Systeemrisico

Wat is het systeemrisico?

Systeemrisico is het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale financiële markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van de beleggingsfondsen waarin het pensioenfonds participeert, niet langer verhandelbaar zijn en zelfs hun waarde verliezen.

Wat is de bereidheid ten aanzien van het systeemrisico?

De risicobereidheid is niet acceptabel en niet beheersbaar.

Door inzichten in bepaalde (financiële markt) indicatoren wordt getracht een dergelijk risico te monitoren, echter niemand kan deze correct voorspellen.

Wat zijn de beheersingsmaatregelen met betrekking tot het systeemrisico?

Dit risico kan niet worden beheerst. Enkel monitoring van stress scenario's waarbij duidelijk wordt wat het effect van bepaalde ontwikkelingen op de financiële positie van het fonds is alsmede het monitoren van stress indicatoren waaruit mogelijke extreme ontwikkelingen kunnen worden afgeleid.

8.2.6. Kredietrisico

Wat is het kredietrisico?

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor SPNG als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft.

Hierbij kan worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst. Tevens is het kredietrisico van de herverzekeraars van belang.

Wat is de bereidheid ten aanzien van het kredietrisico?

De risicobereidheid is acceptabel, enige beheersing.

Wat zijn de beheersingsmaatregelen met betrekking tot het kredietrisico?

Beheersing van het kredietrisico vindt plaats door een goede selectie van tegenpartijen op basis van kredietwaardigheid, het stellen van limieten aan tegenpartijen en het waar mogelijk vragen van extra zekerheden zoals onderpand. De kwaliteit van het onderpand wordt vooraf vastgelegd en voortdurend gemonitord.

8.2.7. Concentratierisico

Concentratierisico is het risico dat de resultaten van SPNG worden beïnvloed door relatief grote belangen in een enkel financieel instrument of financiële instrumenten van een zelfde uitgever. Ook dit risico wordt beperkt door de brede spreiding over meerdere beleggingscategorieën en sectoren en de inschakeling van verschillende vermogensbeheerders.

Door de spreiding in de beleggingsportefeuille, is dit risico acceptabel en worden geen (aanvullende) beheersmaatregelen getroffen.

8.2.8. Inflatierisico

Vanwege het feit dat het fonds een zekere ambitie heeft om toeslagen te verlenen, loopt het fonds inflatierisico. Er is de afgelopen periode geen sprake van inflatie, onder de 2% doelstelling van de monetaire autoriteiten. Zij proberen juist de inflatie aan te wakkeren, overigens zonder resultaat.

Het fonds is bereid dit risico te lopen en heeft geen beheersingsmaatregelen getroffen.

8.2.9. Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen, leveringscondities en controles, kwaliteit van de geautomatiseerde systemen, en dergelijke.

Voorname aspecten zijn gedetailleerd vastgelegd in een Service Level Agreement met de betreffende uitvoerder en hierover wordt gerapporteerd via ISAE3402 rapportages. Dit risico is niet-acceptabel en wordt beheerst door bovengenoemde rapportages en regelmatige evaluatiegesprekken met de uitbestede partijen.

8.3. Belangrijkste niet-financiële risico's

8.3.1. Uitbestedingsrisico

Wat is het uitbestedingsrisico?

Het uitbestedingsrisico heeft betrekking op de continuïteit van bedrijfsvoering, integriteit en kwaliteit van de externe uitvoerder(s). Vanwege het feit dat SPNG de uitvoering van de pensioenregeling en het vermogensbeheer heeft uitbesteed, is het van belang om extra te letten op het uitbestedingsrisico.

Wat is de bereidheid ten aanzien van het uitbestedingsrisico?

De risicobereidheid is acceptabel, beheersing.

Wat zijn de beheersingsmaatregelen met betrekking tot het uitbestedingsrisico?

Beheersing van het uitbestedingsrisico vindt plaats door een grondige selectie van uitvoerders. De uitvoeringsafspraken worden vastgelegd in Service Level Agreements en over de beheersing van de processen bij de uitvoerders wordt op maand- en kwartaalbasis gerapporteerd en jaarlijks via een via de ISAE 3402 rapportages.

Een analyse integriteitrisico's is in 2015 uitgevoerd en zal jaarlijks (of vaker bij tussentijdse wijzigingen in de uitvoering) worden uitgevoerd. Na de identificatie is door SPNG een analyse gemaakt en zijn de bijbehorende beheersingsmaatregelen vastgelegd. Waar nodig, zijn beheersingsmaatregelen aangescherpt of zullen aanvullend worden ingevoerd. Met de uitvoerders wordt periodiek overlegd en worden de wensen met betrekking tot de benodigde rapportages geuit, zodat SPNG de betreffende integriteitrisico's kan (blijven) monitoren:

8.3.2. Integriteitrisico

Wat is het integriteitrisico?

Het risico dat de integriteit van het pensioenfonds, dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van het pensioenfonds, medewerkers dan wel van de leiding in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het pensioenfonds opgestelde normen.

Wat is de bereidheid ten aanzien van het integriteitsrisico?

De risicobereidheid is niet acceptabel, enige beheersing.

Het integriteitbeleid houdt in dat SPNG zich aan haar beleid houdt en dat de integriteitsrisico's voor SPNG niet acceptabel zijn. Dit alles om te voorkomen dat deelnemers het vertrouwen in hun pensioenfondsen verliezen.

Wat zijn de beheersingsmaatregelen met betrekking tot het integriteitsrisico?

De interne gedragscode wordt gehandhaafd, waarbij alle verbonden personen jaarlijkse de (eventueel updated) gedragscode ondertekenen. Het is een vast agendapunt van de bestuursvergadering waarbij gesproken wordt over (aangaan van) nevenfuncties en uitnodigingen voor seminars.

Doordat alle beleggings- en administratie activiteiten zijn uitbesteed en geen cash geld omgaat in het fonds, zijn veel integriteit issues niet van toepassing. Uitbesteede partijen moeten rapporteren over hun eventuele integriteit issues.

8.3.3. Juridisch risico

Juridisch risico is het risico als gevolg van wet- en regelgeving, naleving, aansprakelijkheid en afdwingbare contracten. Beheersing van dit risico is de mate waarin het risico van wet- en regelgeving, naleving, aansprakelijkheid en afdwingbare contracten wordt beheerst als gevolg van identificatie, beleidsformulering, implementatie en monitoring. Dit risico is niet acceptabel en wordt beheerst door overeengekomen aansprakelijkheidsclausules in de contracten met de uitbesteede partijen.

8.3.4. Faillissementsrisico aangesloten werkgevers

Het faillissementsrisico van werkgevers is beperkt, doordat SPNG als bedrijfstakpensioenfonds met meerdere werkgevers te maken heeft. Een faillissement van één of meer werkgevers zou echter toch tot financiële verplichtingen voor SPNG kunnen leiden in het geval de procedure met betrekking tot premieachterstanden niet goed zou zijn gevolgd. Het bestuur ziet hierop nauw toe, onder meer door een regelmatige rapportage van AZL.

Daarnaast kunnen faillissementen druk leggen op het evenwicht tussen de bijdragen van werkgevers enerzijds en de te betalen premies en uitvoeringskosten anderzijds. Bij een substantiële daling van de bijdragen nemen de uitvoeringskosten namelijk niet naar rato daarvan af. Dit risico is beperkt, doordat er een voldoende dekking is van exploitatiekosten en SPNG een premieverhoging kan doorvoeren indien dit noodzakelijk zou zijn.

8.3.5. Bestuursrisico

Onder het bestuursrisico wordt het risico verstaan, dat het bestuur op deelgebieden qua kennis te kort schiet, al dan niet veroorzaakt door bestuursvacatures. Dit risico wordt binnen de huidige opzet van SPNG beheersbaar geacht, mede gezien het feit dat het bestuur wordt bijgestaan door twee algemeen adviseurs, een actuariële adviseur en een beleggingsadviseur. Wel zal het bestuur –mede in het kader van Code Pensioenfondsen én ter beheersing van dit risico– extra aandacht besteden aan de benodigde deskundigheid.

8.3.6. Bestuurdersaansprakelijkheidsrisico

Feitelijk is het bestuurdersaansprakelijkheidsrisico géén risico dat SPNG raakt. Het gaat hier immers om de persoonlijke aansprakelijkheid van bestuursleden, nadat SPNG op zijn aansprakelijkheid is aangesproken, dan wel indien de aansprakelijkheidsclaim volledig zou moeten worden geweten aan de bestuursleden persoonlijk.

Dit laatstgenoemde risico wordt betrekkelijk gering geacht vanwege zaken als getoetste betrouwbaarheid, bewezen integriteit, geen persoonlijke belangen voor het bestuurderscollectief, geen beleggingshandelingen door bestuursleden en tot slot de zorgvuldige totstandkoming van bestuursbesluiten. Desalniettemin is een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering gesloten ter vermindering van dat risico.

8.3.7. Claim- of volledighedsrisico

Dit betreft het risico dat niet alle werknemers met de juiste gegevens zijn aangemeld bij SPNG. Hieruit volgt een mogelijk claimrisico van een werknemer. Dit risico wordt beperkt doordat de werkgever schriftelijk dient te verklaren dat de werknemers met de juiste gegevens bij SPNG zijn aangemeld.

De verplicht aangesloten werkgevers (bedrijfstak Herwinning Grondstoffen) moeten tevens een directieverklaring omtrent de juistheid en volledigheid van de gegevens bij SPNG indienen.

Daarnaast loopt SPNG op grond van artikel 5 Pensioenwet een mogelijk claimrisico van een werknemer van een werkgever die niet aangesloten is bij SPNG, maar wel onder de verplichtstelling van Hegro valt. Om dit risico te beheersen, wordt periodiek getoetst op de handhaving van de verplichtstelling.

8.3.8. Waardeoverdracht (WO)-risico

Het WO-risico bestaat uit het risico dat het resultaat op individuele waardeoverdrachten tot een hoge lastendruk gaat leiden voor het pensioenfonds.

Het WO-risico is beperkt, doordat er in de regel altijd sprake is van compenserende resultaten tussen inkomende en uitgaande waardeoverdrachten. In de afgelopen jaren waren de resultaten voor SPNG-Hegro, die dit risico altijd al voor eigen rekening had, van marginaal belang (lange termijn positief en meest negatieve jaarresultaat -0,5% van de jaarlijkse bijdragen). Voor SPNG-Groothandel is dit een effectief risico vanaf 2011 en werd dit risico aanvaardbaar geacht op basis van een inventarisatie van de destijds openstaande dossiers. Om dit risico voor SPNG te beperken, heeft het bestuur besloten om eventuele tekorten als gevolg van een individuele uitgaande waardeoverdracht bij de werkgever in rekening te brengen indien deze werkgever niet meer aangesloten is bij SPNG. Voor de aangesloten werkgevers geldt deze eventuele bijbetalingsverplichting niet. Het bestuur zal de ontwikkelingen dienaangaande blijven monitoren.

8.4. Actuariële risico's

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langleven, overlijden (kortleven) en arbeidsongeschiktheid.

8.4.1. Langleven c.q. sterfterisico

Dit is het risico dat de actuariële aannames met betrekking tot overlevingskansen niet overeenstemmen met de werkelijkheid.

Resultaten ontstaan bijvoorbeeld indien deelnemers langer leven dan waarmee rekening wordt gehouden bij de vaststelling van de premie en de voorziening pensioenverplichtingen.

Dit risico wordt beperkt door het feit dat prudente sterftegrondslagen zijn gekozen: door de toepassing van AG-prognosetafel 2014 met correcties voor ervaringssterfte.

Het kortleven risico is beperkt doordat de opgebouwde pensioenaanspraken per 31 december 2012 volledig zijn herverzekerd en het overlijdensrisico voortvloeiend uit de vanaf 1 januari 2013 op te bouwen pensioenaanspraken grotendeels is herverzekerd bij Zwitserleven.

8.4.2. Arbeidsongeschiktheidsrisico

Dit betreft het risico dat de actuariële opslag met betrekking tot het arbeidsongeschiktheidsrisico niet overeenstemt met het daadwerkelijke WAO- c.q. WIA-verloop onder de deelnemers.

Dit risico wordt beperkt doordat dit risico grotendeels is herverzekerd bij Zwitserleven.

8.5 Toeslagenrisico

Dit is het risico dat de meeropbrengsten uit beleggingen en de daarmee samenhangende ontwikkeling van de dekkingsgraad niet toereikend zijn om invulling te kunnen geven aan het beoogde toeslagbeleid. Overigens heeft het toeslagbeleid een strikt voorwaardelijk karakter waardoor het financiële risico voor het pensioenfonds naar de mening van het bestuur nagenoeg nihil is:

- de financiering van het onvoorwaardelijke toeslagbeleid voor actieven in pensioenregeling 2013 ten laste komt van de aangesloten werkgevers die daarvoor gekozen hebben;
- het toeslagbeleid voor de overige categorieën een strikt voorwaardelijk karakter heeft;
- met een haalbaarheidstoets is berekend wat de slaagkans van de toeslagambitie is en het ambitieniveau aangepast is aan deze slaagkans.

8.6. Risicomanagementproces en mogelijke verbeteringen

Het proces van risicomanagement binnen het fonds bestaat uit zes stappen: doelstelling vaststellen, risico's identificeren, gevolgen inschatten, risico's beoordelen, risico's beheersen en monitoring. In 2015 is het risicomanagement verder ontwikkeld, maar het bestuur is er zich van bewust dat er nog stappen gezet moeten worden om te komen tot een integraal risicomanagement, een adequaat monitoring systeem en een frequente rapportage over de diverse risico's. Door de grote aandacht die de voorgenomen fusie met Bpf Vlakglas vergde, heeft het bestuur in 2015 niet de gewenste aandacht aan de verbeteringen in het risicomanagementproces kunnen geven.

Het bestuur heeft het risicomanagement voor 2016 hoog op de agenda staan en zal de volgende acties gaan uitvoeren in 2016:

- Evaluatie van de werking van het risicomanagement systeem.
- Integraal risicomanagement: onderlinge samenhang van risico's zal meer aandacht krijgen en samenhang met werkprocessen en „actoren“ (mensen, middelen, rapportages).

9. Verantwoordingsorgaan

Algemeen

Het bestuur van SPNG legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over door het bestuur uitgevoerde beleid alsmede over de beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan legt zijn oordeel minimaal een maal per jaar schriftelijk vast. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, opgenomen in het jaarverslag waar het oordeel betrekking op heeft.

Het verantwoordingsorgaan van SPNG is vanaf medio 2008 actief. Het orgaan vertegenwoordigt drie geledingen: de actieve deelnemers, de pensioengerechtigden en de bij SPNG aangesloten werkgevers.

Het verantwoordingsorgaan is wat betreft de geledingen gepensioneerden en werkgevers volledig bezet. Er is nog een vacature voor de geleding actieve deelnemers.

Bevindingen verantwoordingsorgaan:

Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het in 2015 door het bestuur gevoerde beleid is mede gebaseerd op ontvangen concepten van het jaarverslag over 2015, het actuariële rapport over 2015 en de rapportage van de raad van toezicht. Daarnaast waren ook de bevindingen van het overleg met het dagelijks bestuur, de algemeen adviseur van het bestuur, de raad van toezicht, de accountant, de waarmede actuaris en de actuariële adviseur gehouden op 8 juni 2016 van belang voor het verantwoordingsorgaan.

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat het door het bestuur van SPNG in 2015 gevoerde beleid op een juiste wijze tot stand is gekomen.

Het verantwoordingsorgaan constateert dat de raad van toezicht met veel kennis van juridische en pensioen technische zaken haar taak met verve verricht. Als gevolg hiervan kan het verantwoordingsorgaan zich meer met hoofdlijnen bezighouden.

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat de samenwerking met het bestuur en de raad van toezicht goed verloopt. Besprekingen hebben een open karakter op basis van gelijkwaardigheid en met respect voor elkaar! De gesprekken in het afgelopen jaar hebben

vooral in het teken gestaan van de beoogde fusie van BPF Vlakglas met SPNG. Het verantwoordingsorgaan heeft bijna uitsluitend contact met het DB en haar adviseurs. Een contact met het voltallige bestuur wordt op prijs gesteld.

Het bestuur zet zich terdege in om de gegeven adviezen op te pakken, maar de terugkoppeling van vragen en adviezen verliep soms wel traag. Ook kan naar de mening van het verantwoordingsorgaan de communicatie van het bestuur met de werkgevers en werknemers een meer proactief karakter hebben. De late en gedeeltelijk onvolledige en onjuiste communicatie rondom premies aan werkgevers/werknemers werd als storend ervaren. De pensioenproblematiek is voor niet ingewijden lastig te doorgronden en daarom dient het bestuur extra alert te zijn op tijdige, heldere en juiste informatie aan de achterban.

De strategie om samenwerking te zoeken met andere pensioenfonds kende de volledige instemming van het verantwoordingsorgaan. Het op het laatste moment niet doorgaan van de fusie met BPF Vlakglas is ook door het verantwoordingsorgaan als een grote teleurstelling ervaren. Het niet doorgaan van de fusie heeft, althans naar het oordeel van het verantwoordingsorgaan, niet gelegen aan het SPNG bestuur. Zeer positief vond het verantwoordingsorgaan dat het bestuur in een evaluatie de juiste conclusies heeft getrokken naar aanleiding van het mislukken van de fusie. Het verantwoordingsorgaan dankt het bestuur voor het vele werk dat gedaan is om te komen tot een fusie met BPF Vlakglas.

Het verantwoordingsorgaan heeft zorgen bij het bestendig houden van het stelsel en ons fonds in het bijzonder (bij ongewijzigd beleid) en roept het bestuur van SPNG op acquisitie en samenwerking te beschouwen als de belangrijkste speerpunten van haar beleid in de komende jaren. De continuïteit kan alleen dan gewaarborgd blijven bij schaalvergroting en een verdere verlaging van de kosten. Daarnaast is het verantwoordingsorgaan van mening dat met de huidige extreem lage rentestand de huidige regeling zeer kostbaar wordt en dat ook hier een antwoord op moeten worden gegeven. Het pensioenlandschap is volop in beweging en het verantwoordingsorgaan wil actief betrokken worden bij de strategische afweging die het bestuur dient te maken.

Het verantwoordingsorgaan roept het bestuur van SPNG op om op korte termijn te komen met een stappenplan waarin (per jaar) omschreven doelstellingen staan, realistisch en meetbaar in de tijd.

Den Haag, 15 juni 2016

Drs M.P. Bootsma, voorzitter
H.S. van Proosdij, secretaris a.i.

Reactie van het bestuur

Het bestuur deelt de mening van het verantwoordingsorgaan dat de samenwerking ook in 2015 goed is verlopen. Daarnaast is het bestuur vanzelfsprekend ingenomen met de handhaving van het oordeel uit eerdere jaren van het verantwoordingsorgaan dat het door het bestuur gevoerde beleid op een valide wijze tot stand is gekomen. Het bestuur is tevreden dat de samenwerking met de raad van toezicht constructief verloopt. Dit kwam het proces rond de besluitvorming met betrekking tot de fusie ten goede. Samen met het verantwoordingsorgaan is het bestuur teleurgesteld dat de inspanningen niet tot de gewenste fusie hebben geleid.

De reden dat het contact met het verantwoordingsorgaan voornamelijk via het dagelijks bestuur plaatsvindt, is vooral van praktische aard. Het bestuur onderkent de wens van het verantwoordingsorgaan om ook de andere bestuursleden te ontmoeten en zal voor het komende jaar een bijeenkomst met het voltallige bestuur organiseren. Daarnaast zal in het overleg met het db, vo en rvt een thema nader worden toegelicht door de voorzitter van de Commissie Beleggingsbeleid, Communicatie en Risicomanagement.

Het bestuur onderschrijft de relevantie van een heldere communicatie naar werkgevers en deelnemers. Dat de informatie met betrekking tot de premie afgelopen jaar niet nauwkeurig was, betreurt het bestuur ten zeerste en mag voor 2017 niet gebeuren. Het bestuur heeft hier passende maatregelen voor getroffen. Zeker gezien de complexiteit van de materie is heldere communicatie van het grootste belang. Hiernaar zal het bestuur nog meer streven.

Net als het verantwoordingsorgaan wenst het bestuur de continuïteit van het fonds naar de toekomst toe te waarborgen. Het is de missie van het bestuur voor de deelnemers een goed pensioen te kunnen realiseren tegen lage kosten. In het bestuur is hierover dit jaar al meerdere malen gebrainstormd. Het bestuur wil het verantwoordingsorgaan graag deelgenoot maken van haar strategische afwegingen. Het bestuur beseft dat, wil SPNG een actieve rol vervullen, het fonds moet meebewegen in de veranderende pensioenomgeving.

Het bestuur dankt de leden van het verantwoordingsorgaan voor hun inzet en gegeven adviezen.

10. Raad van toezicht

Inleiding

Dit is het tweede verslag van de raad van toezicht in het jaarverslag. Ook 2015 stond voor ons voor een belangrijk deel in het teken van de beoogde fusie met Bpf Vlakglas.

Wijze van rapportage

In dit verslag legt de raad verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het verantwoordingsorgaan. Tevens wordt verantwoording afgelegd over de uitgeoefende goedkeuringsrechten en de belangrijkste bevindingen.

Taken, bevoegdheden en goedkeuringsrechten

De raad heeft een aantal taken en bevoegdheden. De wettelijke taken zijn ten minste het toezicht houden op:

- het bestuursbeleid en de algemene gang van zaken
- een adequate risicobeheersing
- een evenwichtige belangenafweging.

Ook staat de raad van toezicht het bestuur met raad terzijde. Naast de wettelijke taken heeft de raad van toezicht een aantal wettelijke goedkeuringsrechten.

Verantwoording werkzaamheden

In 2015 heeft de raad van toezicht 6 besprekingen met het dagelijks bestuur gehad. Daarnaast is meerdere keren met het verantwoordingsorgaan en het bestuursbureau gesproken. Het zwaartepunt van deze besprekingen lag bij de voortgang van de beoogde fusie met Bpf Vlakglas en de nasleep van het niet doorgaan van de fusie.

Uitoefening van de bevoegdheden en goedkeuringsrechten

Hieronder geeft de raad van toezicht een verantwoording over de uitoefening van zijn bevoegdheden, c.q. goedkeuringsrechten.

Jaarverslag en jaarrekening 2015

De raad heeft het jaarverslag beoordeeld aan de hand van een beoordelingskader. Hierbij is gekeken naar de verantwoording over: doelen en uitgangspunten, pensioenfondsbestuur, beleid en uitvoering, integere en beheerste bedrijfsvoering, risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging. De raad heeft op basis van het conceptjaarverslag en de concept jaarrekening een aantal opmerkingen gemaakt en aanbevelingen voor verbetering gedaan. De raad stelt vast dat deze voldoende zijn verwerkt. Tevens is het

verslag consistent met eigen waarnemingen en geeft het bestuursverslag een transparant beeld van het gevoerde beleid. De raad van toezicht verleent daarom goedkeuring aan dit jaarverslag en de jaarrekening.

Fusie met Bpf Vlakglas

In het vorige verslag is reeds toegelicht dat de raad van toezicht op 10 juni 2015, na zorgvuldige afweging, heeft ingestemd met de beoogde fusie per 1 oktober 2015 van SPNG en Bpf Vlakglas.

Beloningsbeleid

In februari 2016 heeft het bestuur de vergoedingsregeling voor 2016 voorgelegd gekregen. De raad van toezicht heeft deze beoordeeld en stelt vast dat de hoogte van de vergoedingen passend zijn voor de aard en werkzaamheden van de bestuursleden en de leden van het verantwoordingsorgaan. Daarnaast zet de vergoeding niet aan tot het nemen van onverantwoorde risico's. De raad van toezicht heeft daarom goedkeuring verleend aan de aangepaste vergoedingsregeling. Wel geven wij het bestuur in overweging om de transparantie verder te vergroten door uitsluitend met één vaste vergoeding te werken, in plaats van een combinatie van een vaste vergoeding en vacatiegelden.

Bevindingen en aanbevelingen van de raad van toezicht

Het toezicht van de raad heeft ook in 2015 voor een belangrijk deel gestaan in het teken van de voorgenomen fusie met Bpf Vlakglas.

Bevindingen in het kader van de voorgenomen fusie met Bpf Vlakglas.

Evenals het bestuur betreurt de raad van toezicht het niet doorgaan van de beoogde fusie. Deze fusie paste in het streven van het fonds om de uitvoeringskosten per deelnemer te verlagen, wat noodzakelijk is om de continuïteit op langere termijn te kunnen waarborgen. De raad stelt vast dat het bestuur zich goed herpakt heeft toen duidelijk werd dat de fusie niet doorging en de lopende zaken in dit traject op een zorgvuldige manier heeft afgehandeld. Tevens is tijdig invulling gegeven aan de belangrijkste verplichtingen die voor het fonds op 'stand alone' basis golden.

Het bestuur heeft begin 2016 een evaluatie van het fusieproces uitgevoerd. Hieruit zijn belangrijke lessen voor de toekomst getrokken. Wij zien een absolute noodzaak in het behouden van een duidelijke visie op de toekomst (op kortere en langere termijn). Hierbij is het van belang dat het bestuur diverse scenario's voor schaalvergroting blijft onderzoeken, zoals fusie of samenwerking middels een algemeen pensioenfonds (APF). Het is daarom goed dat er een nieuwe commissie Toekomst in het leven is geroepen, die hiermee actief aan de slag gaat.

Bestuursbeleid en algemene gang van zaken

Gedurende het fusietraject heeft het bestuur goed aandacht besteed aan de lopende zaken van het huidige fonds. De operationele aansturing –zoals monitoring en evaluatie van de uitvoerders– heeft onverminderd aandacht gehad.

De raad van toezicht constateert dat –hoewel de dekkingsgraad van SPNG als geheel zich boven de minimale vereisten bevindt– de dekkingsgraad van het eigen beheer deel in 2015 tot ruim onder de 100% is gedaald. Wij adviseren het bestuur om hier op korte termijn aandacht aan te besteden, bijvoorbeeld door het uitvoeren van een herstelplan. Wij hebben begrepen dat het bestuur hier inmiddels actie op onderneemt.

Tevens is goed invulling gegeven aan een aantal wettelijke verplichtingen, zoals de implementatie van de nieuwe communicatiewetgeving en het vaststellen van de risicohouding en het uitvoeren van een haalbaarheidstoets. Dit laatste is ook afgestemd met de raad van toezicht. Een aantal onderwerpen heeft echter ook minder aandacht gekregen dan nodig. Dit betreft –zoals het bestuur ook zelf aangeeft in het bestuursverslag– de verdere uitwerking van integraal risicomanagement. Ook zaken als het uitwerken van een systematische integriteitsanalyse en het uitwerken van doelen en uitgangspunten verdienen naar de mening van

de raad van toezicht meer aandacht. Tevens is het van belang om in 2016 weer een zelfevaluatie uit te voeren. Wij zullen als raad van toezicht in 2016 extra aandacht besteden aan genoemde aandachtspunten.

Adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging

Hiervoor zijn wij al ingegaan op de noodzaak van doorontwikkeling van het integrale risicomanagement. Wij zijn van mening dat het bestuur –ook in het fusietraject– de verschillende belangen goed heeft afgewogen. Wel is het aan te bevelen om bij besluiten consequent de overwegingen die hierbij een rol hebben gespeeld duidelijk vast te leggen.

Conclusie

De raad is alles afwegend van oordeel dat de beleids- en bestuursprocedures en de checks en balances voldoende zijn ontwikkeld en dat het fonds adequaat wordt aangestuurd.

Daarnaast is de raad van oordeel dat het bestuur verantwoord omgaat met de risico's op langere termijn en dat de belangen op evenwichtige wijze worden afgewogen bij de besluitvorming.

Tot slot

In 2016 is er naar verwachting meer ruimte om aandacht te besteden aan de 'ongoing business' van het pensioenfonds. In dit kader zullen we als raad van toezicht nader kennismaken met de commissievoorzitters.

De raad dankt het bestuur en het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds voor de samenwerking.

Den Haag, 20 juni 2016

De raad van toezicht,

Jan Raaijmakers (voorzitter)
Jobert Koomans
Jaco Groenewoud

Reactie van het bestuur

Het bestuur dankt de raad van toezicht voor de inzet in de afgelopen periode en heeft de samenwerking met de raad als constructief en positief kritisch ervaren. Met name de rol van de raad van toezicht bij de besluitvormingsprocedure rond de voorgenomen fusie met BPFV en het uiteindelijk afketsen daarvan heeft het bestuur als zeer professioneel ervaren.

Het bestuur kan zich vinden in de besproken bevindingen en de aanbeveling om in 2016 meer aandacht te besteden aan de "ongoing business" van SPNG waaronder de noodzaak van doorontwikkeling van het integrale risicomanagement, de toekomst op de langere termijn en de zelfevaluatie van het bestuur. Ook aan de overige aanbevelingen zal het bestuur opvolging geven.

Het bestuur is blij met het oordeel van de raad van toezicht dat de beleids- en bestuursprocedures en de checks en balances voldoende zijn ontwikkeld, dat het fonds adequaat wordt aangestuurd, verantwoord wordt omgegaan met de risico's op lange termijn en dat in de besluitvorming een evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden.

11. Compliance Officer

Onder compliance wordt het geheel aan maatregelen verstaan dat zich richt op het bewerkstelligen van een integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds en een integere cultuur waar het als vanzelfsprekend is dat verbonden personen handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de (ongeschreven) wet- en regelgeving. Doel is te voorkomen dat de reputatie en de integriteit van het fonds worden aangetast. SPNG hecht belang aan een deugdelijk pensioenfondsbestuur en een goede naleving van interne en externe regels.

Het fonds ziet compliance als een belangrijke schakel in de missie om de belangen van deelnemers optimaal te behartigen. Het fonds heeft een gedragscode die wordt nageleefd door de leden van het bestuur, de raad van toezicht, het verantwoordingsorgaan, de toehoorders en andere aan het fonds verbonden personen. Doel van deze gedragscode is het stellen van regels en richtlijnen teneinde belangenconflicten tussen het fonds en betrokkenen in bijvoorbeeld privé-situaties te voorkomen. Daarnaast staat in de gedragscode hoe moet worden omgegaan met vertrouwelijke informatie van het fonds. De gedragscode bevordert de transparantie en zorgt ervoor dat alle betrokkenen, ook voor hun eigen bescherming, duidelijk weten wat wel en niet geoorloofd is. Elke betrokkene verklaart schriftelijk de gedragscode te zullen naleven.

Onderdeel van de gedragscode is een regeling melding onregelmatigheden (incidentenregeling) en een klokkenluidersregeling. Deze maken duidelijk hoe gedragingen en gebeurtenissen, die aan het fonds schade kunnen toebrengen, moeten worden gemeld en hoe deze meldingen worden behandeld. Een klokkenluider zal geen schade ondervinden van het feit dat hij een onregelmatigheid meldt. Als vertrouwenspersoon is de compliance officer benoemd.

Sinds 2010 worden nevenfuncties van bestuursleden periodiek vastgelegd. Voorts is in 2015 ook de insiderregeling geactualiseerd.

De rol van de compliance officer wordt vervuld door de heer G. Aldershof. De compliance officer beoordeelt jaarlijks de correcte naleving van de gedragscode door alle betrokkenen schriftelijk te laten verklaren dat de gedragscode van SPNG wordt nageleefd. Alle bestuursleden en verbonden personen hebben een dergelijke verklaring ondertekend. Verder is de naleving van de gedragscode en het punt integriteit een vast onderdeel op elke bestuursvergadering. Er zijn over de verslagperiode geen meldingen gedaan waarop aanvullende maatregelen nodig waren.

De compliance officer heeft op 8 juni 2016 aan het bestuur zijn bevindingen gerapporteerd. De compliance officer geeft in het rapport over 2015 aan dat de gedragscode is nageleefd.

Jaarrekening

12. Balans per 31 december

(na bestemming saldo; bedragen in duizenden euro)

Activa	2015	2014
Beleggingen voor risico pensioenfondsen [1]		
Zakelijke waarden	23.758	13.850
Vastrentende waarden	49.991	30.734
Derivaten	812	4.382
Overige beleggingen	230	10
	74.791	48.976
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [2]	887.378	855.267
Vorderingen en overlopende activa [3]	62.800	70.569
Liquide middelen [4]	1.249	1.310
Totaal activa	1.026.218	976.122

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva (bedragen in duizenden euro)	2015	2014
Reserves		
Minimale reserves Garantiecontract [5]	8.970	8.646
Reserve Garantiecontract [6]	44.209	50.359
Reserve Eigen beheer [7]	-5.678	3.822
Bestemmingsreserve [8]	0	0
	47.501	62.827
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [9]	80.731	47.168
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen [10]	887.378	855.267
	968.109	902.435
Overige technische voorzieningen		
Kostenvoorziening Garantiecontract [11]	9.645	9.250
	9.645	9.250
Kortlopende schulden en overlopende passiva [12]	963	1.610
Totaal passiva	1.026.218	976.122

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

13. Staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro)

	2015	2014
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds [13]		
Directe beleggingsopbrengsten	169	821
Indirecte beleggingsopbrengsten	-3.035	8.360
Kosten van vermogensbeheer	-365	-301
	-3.231	8.880
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [14]	18.952	17.898
Saldo van overdrachten van rechten [15]	751	-315
Pensioenuitkeringen [16]	-19.862	-18.678
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [17]		
Pensioenopbouw	-18.108	-13.332
Indexering en overige toeslagen	-8.101	-7.286
Rentetoevoeging	-123	-139
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	526	268
Toename voorziening toekomstige kosten	-697	-254
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	21	5
Kanssystemen	264	-84
Wijziging markttrente	-5.632	-9.843
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-1.723	-1.487
Wijziging actuariële grondslagen	0	58
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	10	6
	-33.563	-32.088
Mutatie overige technische voorziening [18]	-395	-1.558
Herverzekering [19]	23.690	53.609

[.] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

(bedragen in duizenden euro)	2015	2014
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [20]	-1.721	-1.460
Overige baten en lasten [21]	53	-19
Saldo van baten en lasten	-15.326	26.269
Bestemming van het saldo		
Minimale reserves Garantiecontract	324	981
Reserve Garantiecontract	-6.150	24.113
Reserve Eigen beheer	-9.500	2.105
Bestemmingsreserve	0	-930
	-15.326	26.269

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

14. Kasstroomoverzicht

(bedragen in duizenden euro)

	2015	2014
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	18.949	18.295
Uitkeringen uit herverzekering	31.844	26.820
Overgenomen pensioenverplichtingen	1.443	2.115
Overige	0	3
	52.236	47.233
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-19.834	-18.660
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.075	-2.027
Premies herverzekering	-521	450
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.725	-1.326
Overige	-7	0
	-23.162	-21.563
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	169	822
Verkopen en aflossingen beleggingen	54.245	35.112
	54.414	35.934
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-83.283	-60.639
Kosten van vermogensbeheer	-266	-301
	-83.549	-60.940
Mutatie liquide middelen	-61	664
Saldo liquide middelen 1 januari	1.310	646
Saldo liquide middelen 31 december	1.249	1.310

15. Toelichting grondslagen

15.1. Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op marktwaarde. De overige activa en passiva worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

15.2. Schattingswijziging

Vervallen drie-maandsmiddeling rente

Primo 2015 is de driemaandsmiddeling van de rentetermijnstructuur vervallen. Dit heeft geleid tot een verhoging van de voorziening. Het effect van deze schattingswijziging heeft een negatief effect op het resultaat van 3.266.000.

Wijziging Ultimate Forward Rate

In 2015 is de wijze waarop de Ultimate Forward Rate (UFR) bepaald wordt, aangepast. Dit heeft geleid tot een verhoging van de voorziening ultimo 2015. Het effect van deze schattingswijziging heeft een negatief effect op het resultaat van 4.467.000.

Herijking kostenvoorziening

De kostenvoorziening garantiecontract is aangepast op basis van de meest recente inzichten. Dit heeft een negatief resultaat tot gevolg van 329.000.

15.3. Opname in de balans of staat van baten en lasten

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

15.4. Vreemde valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen marktwaarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

15.5. Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en de regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van het pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het

voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

15.6. Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

15.7. Kortlopende schulden en overlopende passiva

De Kortlopende schulden en overlopende passiva worden opgenomen tegen nominale waarde. Alle Kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.

15.8. Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

15.9. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het pensioenfonds.

Vorderingen uit herverzekeringscontracten die classificeren als garantiecontracten worden gelijk gesteld aan de hiertegenoverstaande Voorziening voor pensioenverplichtingen. Bij de waardering van de vordering wordt géén rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar middels een afslag voor kredietrisico.

Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringsovereenkomsten op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

In de toelichting op de balans dient, indien sprake is van een verzekeringscontract waarvoor een gesepareerd beleggingsdepot wordt aangehouden, het verloop van de beleggingen zichtbaar te worden gemaakt. Voor de grondslagen van die verloopoverzichten gelden de grondslagen zoals hieronder opgenomen.

15.10. Beleggingen

Alle beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Alle gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten worden direct in de staat van baten en lasten verantwoord.

Mix-fondsen

De onderliggende participatiewaarden van de mixfondsen van Aegon Levensverzekering N.V. kennen een verdeling van 75 / 25 voor wat betreft vastrentende en zakelijke waarden. De betreffende waarderingsgrondslagen worden onderstaand nader toegelicht.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen worden gewaardeerd tegen de door de beleggingsinstelling gerapporteerde intrinsieke waarde (zijnde de marktwaarde van de participaties op basis van de onderliggende intrinsieke waarden).

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoersen.

Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebeoordeling plaats op basis van de geschatte toekomstige nettokasstroom (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico, oninbaarheid) en de looptijd.

Indien geen betrouwbare schatting van de actuele waarde van de vastrentende waarden is te maken, worden vastrentende waarden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen. De waarde van de derivaten is opgenomen onder de pensioenbeleggingen (tenzij een schuld) en de resultaten van de derivaten zijn opgenomen onder de indirecte beleggingsopbrengsten.

Overige beleggingen

De overige beleggingen betreffen participaties in beleggingsinstellingen die niet in een beleggingscategorie zijn in te delen. Deze beleggingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de per balansdatum geldende beurskoers.

Indien geen betrouwbare schatting van de marktwaarde van deze beleggingen is te maken, worden deze gewaardeerd op kostprijs.

15.11. Vorderingen en overlopende activa

Voor zover noodzakelijk wordt op de vorderingen en overlopende activa een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht.

15.12. Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB-gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende fondsreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd.

Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling van betaling wegens arbeidsongeschiktheid is verleend.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen per 31 december 2015 zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- a) De rentevoet is gelijk aan de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per ultimo verslagjaar en komt voor de technische voorziening voor risico fonds ongeveer overeen met een vaste rekenrente van 1,91% (2014: 2,21%). Primo 2015 is de curve door DNB vastgesteld zonder driemaands gemiddelde en wordt de Ultimate Forward Rate (UFR) aangepast.
- b) De sterftekansen zijn ontleend aan de overlevingstafels AG Prognosetafel 2014 startjaar 2016 zonder leeftijdcorrecties. Daarnaast gebruikt het fonds een fondsspecifieke ervaringssterfte conform model Towers Watson 2014. Naar de mening van het bestuur wordt aldus op een passende wijze voldaan aan de eis van DNB tot het hanteren van prudente grondslagen.
- c) Voor het partnerpensioen is aangenomen dat de partner drie jaar jonger is dan de verzekerde man en drie jaar ouder is dan de verzekerde vrouw.
- d) Tot pensioendatum wordt de reservering voor het nabestaandenpensioen gebaseerd op het onbepaalde partnersysteem. Na pensioendatum wordt uitgegaan van de daadwerkelijke burgerlijke staat (bepaalde partnersysteem).
- e) In de technische voorziening voor risico fonds is een excassokostenvoorziening begrepen van 4% van de netto voorziening. De hoogte van de voorziening is vastgesteld rekening houdend met de strategie van SPNG om middels samenwerking (fusie) samenwerkingsvoordelen te realiseren. De huidige opslag toekomstige kosten is vastgesteld naar aanleiding van de voorgenomen fusie met Bpf Vlakglas. Helaas bleek eind 2015 dat deze fusie (nog) geen doorgang kon vinden. Aangezien de strategie van SPNG nog steeds dezelfde is, is de hoogte van de excassovoorziening niet aangepast. Gedurende 2016 wordt de strategie van SPNG herijkt. Mocht blijken dat de strategie wordt gewijzigd, dan zal ook de opslag toekomstige kosten opnieuw worden gezien.
- f) Voor arbeidsongeschikte deelnemers met vrijstelling van premiebetaling is de technische voorziening gebaseerd op de te bereiken aanspraken. Er wordt geen rekening gehouden met revalidatiekansen.
- g) In de technische voorziening voor risico fonds is een voorziening langdurig zieken begrepen. Deze voorziening bestaat uit de risicopremie arbeidsongeschiktheid van de afgelopen twee boekjaren. Hierbij wordt de risicopremie arbeidsongeschiktheid voor het arbeidsongeschiktheidsrisico dat volledig is herverzekerd buiten beschouwing gelaten.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB-gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende fondsreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd.

Alle per balansdatum bestaande indexatiebesluiten zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van premies waarvoor vrijstelling van betaling wegens arbeidsongeschiktheid is verleend.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen per 31 december 2015 zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- a) De rentevoet is gelijk aan de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per ultimo verslagjaar en komt voor het herverzekeringsdeel technische voorziening ongeveer overeen met een vaste rekenrente van 1,70% (2014: 1,92%). Eind 2015 is de curve door DNB vastgesteld zonder het driemaands gemiddelde en wordt de Ultimate Forward Rate (UFR) aangepast.

- b) De sterftekansen zijn ontleend aan de overlevingstafels AG Prognosetafel 2014 (startjaar 2016) zonder leeftijdcorrecties. Daarnaast gebruikt het fonds een fondsspecifieke ervaringssterfte conform model Towers Watson 2014. Naar de mening van het bestuur wordt aldus op een passende wijze voldaan aan de eis van DNB tot het hanteren van prudente grondslagen.
- c) Voor het partnerpensioen is aangenomen dat de partner drie jaar jonger is dan de verzekerde man en drie jaar ouder is dan de verzekerde vrouw.
- d) Voor de reserveringswijze van het partnerpensioen wordt aangesloten bij de systematiek zoals gehanteerd door de verzekeraars.
- e) De netto premiereserve wordt bij pensioenregeling A verhoogd met een excassoreserve van 1,5% van de netto premiereserve en bij pensioenregeling B verhoogd met een percentage van 3,0%.
- f) De schadevoorziening voor verzekerden met vrijstelling van premiebetaling wegens arbeidsongeschiktheid is bepaald als de bruto koopsom voor het nog niet gefinancierde gedeelte van de verzekering. Bij de bepaling van schadevoorziening is geen rekening gehouden met de kans op revalidatie.

Overige technische voorzieningen

De overige technische voorzieningen bestaat uit de kostenvoorziening Garantiecontract. Deze is gevormd omdat er voor de garantiecontracten geen premies en dus ook geen kostenvergoeding meer ontvangen wordt. Om er zeker van te zijn om de contracten in de toekomst af te kunnen wikkelen is een kostenvoorziening gevormd.

15.13. Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

16. Toelichting op de balans per 31 december

(bedragen in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2014	Aankopen/Verstrekkingen	Verkopen aflossingen	Gerealiseerde koersverschillen	Niet gerealiseerde koersverschillen	Stand ultimo 2015
Zakelijke waarden						
Aandelen beleggingsfondsen	13.850	11.150	-2.402	187	973	23.758
	13.850	11.150	-2.402	187	973	23.758
Vastrentende waarden						
Vastrentende beleggingsfondsen	30.734	57.966	-35.660	741	-3.790	49.991
	30.734	57.966	-35.660	741	-3.790	49.991
Derivaten						
Rentederivaten	4.382	1.334	-3.570	-1.334	0	812
Valutaderivaten	-279	0	0	0	188	-91
	4.103	1.334	-3.570	-1.334	188	721
Overige beleggingen						
Geldmarktfondsen	10	12.833	-12.613	0	0	230
	10	12.833	-12.613	0	0	230
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	48.697	83.283	-54.245	-406	-2.629	74.700
Waarde beleggingen voor risico pensioenfonds	48.697					74.700
Derivaten opgenomen onder Kortlopende schulden en overige passiva	279					91
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds activa zijde	48.976					74.791

Directe marktnotering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Onafhankelijke taxaties: geen directe beursnotering, een derde partij taxeert de waarde.

NCW-berekening: Netto contante waarde: geen directe beursnotering, voortgevloeide kasstromen worden contant gemaakt om de waarde te bepalen.

Overige waarderingsmethoden: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Ultimo 2015 (bedragen in duizenden euro)	Genoteerde markt-prijzen	Onafhanke-lijke taxaties	NCW- berekening	Overige waarderings-methoden	Totaal
Zakelijke waarden	0	0	0	23.758	23.758
Vastrentende waarden	0	0	0	49.991	49.991
Derivaten	0	0	721	0	721
Overige beleggingen	0	0	0	230	230
	0	0	721	73.979	74.700

Ultimo 2014	Genoteerde markt-prijzen	Onafhanke-lijke taxaties	NCW- berekening	Overige waarderings-methoden	Totaal
Zakelijke waarden	0	0	0	13.850	13.850
Vastrentende waarden	0	0	0	30.734	30.734
Derivaten	0	0	4.103	0	4.103
Overige beleggingen	0	0	0	10	10
	0	0	4.103	44.594	48.697

[2] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

In deze post herverzekering zijn de garantiecontracten met Aegon en Nationale Nederlanden opgenomen. De opbouw van het Pensioenfonds tot en met 2012 heeft in deze contracten plaatsgevonden. Vanaf 2013 vindt er in deze garantiecontracten geen nieuwe opbouw meer plaats.

	2015	2014
	887.378	855.267

Onderstaande beleggingsportefeuille staat tegenover de verplichting van Aegon en Nationale Nederlanden.

(bedragen in duizenden euro)	Aankopen/ Beleggings-			2015
	2014	Verkopen	resultaat	
Nationale Nederlanden				
Onroerende zaken	14.158	-1.348	582	13.392
Zakeijke waarden	78.483	-16.220	7.170	69.433
Vastrentende waarden	260.988	-4.415	2.563	259.136
Overige beleggingen	0	0	0	0
Overige	2.518	-2.450	0	68
	356.147	-24.433	10.315	342.029
Aegon (groothandel)				
Onroerende zaken	0	0	0	0
Zakeijke waarden	0	0	0	0
Vastrentende waarden	0	0	0	0
Overige beleggingen	158.886	0	-9.534	149.352
Overige	859	-954	0	-95
	159.745	-954	-9.534	149.257
Aegon (Hegro)				
Onroerende zaken	0	0	0	0
Zakeijke waarden	0	0	0	0
Vastrentende waarden	0	0	0	0
Overige beleggingen	75.739	0	-3.854	71.885
Overige	-761	133	0	-628
	74.978	133	-3.854	71.257
Totaal				
Onroerende zaken	14.158	-1.348	582	13.392
Zakeijke waarden	78.483	-16.220	7.170	69.433
Vastrentende waarden	260.988	-4.415	2.563	259.136
Overige beleggingen	234.625	0	-13.388	221.237
Overige	2.616	-3.271	0	-655
	590.870	-25.254	-3.073	562.543

Naast de beleggingsportefeuilles die tegenover de herverzekerde verplichtingen staan, staan er ook nog achtergestelde leningen ter grootte van **€ 45,7** miljoen (2014: € 46,8 miljoen) tegenover deze verplichtingen.

Passiva
(bedragen in duizenden euro)

Reserves

[5] Minimale reserves Garantiecontract

Stand per 1 januari
Saldbestemming boekjaar

8.646	7.665
324	981

Stand per 31 december

8.970	8.646
-------	-------

[6] Reserve Garantiecontract

Stand per 1 januari
Saldbestemming boekjaar

50.359	26.246
-6.150	24.113

Stand per 31 december

44.209	50.359
--------	--------

[7] Reserve Eigen beheer

Stand per 1 januari
Saldbestemming boekjaar

3.822	1.717
-9.500	2.105

Stand per 31 december

-5.678	3.822
--------	-------

[8] Bestemmingsreserves

Stand per 1 januari
Saldbestemming boekjaar

0	930
0	-930

Stand per 31 december

0	0
---	---

De resultaten van het Pensioenfonds worden gesplitst naar Eigen beheer en de Garantiecontracten. De resultaten van Eigen beheer en de Garantiecontracten worden aan hun respectievelijke reserves toebedeeld. De Minimale reserve Garantiecontracten is 1% van het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen plus de Kostenvoorziening Garantiecontracten. De mutatie in deze reserve wordt toegevoegd of in mindering gebracht op de resultaten die toegevoegd worden aan de Reserve Garantiecontract.

Totaal eigen vermogen

47.501	62.827
---------------	---------------

(bedragen in duizenden euro)

	2015		2014	
Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt	13.938	101,4%	11.918	101,3%
Het vereist eigen vermogen bedraagt	22.423	102,3%	15.218	101,7%
De dekkingsgraad is		104,9%		106,9%

De dekkingsgraad is vastgesteld als het totaal vermogen minus de bestemmingsreserve gedeeld door de technische voorzieningen en overige technische voorzieningen

Technische voorzieningen

[9] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Stand per 1 januari	47.168		15.080	
Het verloop van de voorziening is als volgt:				
Pensioenopbouw	18.108		13.332	
Indexering en overige toeslagen	8.101		7.286	
Rentetoevoeging	123		139	
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-526		-268	
Toename voorziening toekomstige kosten	697		254	
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-21		-5	
Kanssystemen	-264		84	
Wijziging markttrente	5.632		9.843	
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	1.723		1.487	
Wijziging actuariële grondslagen	0		-58	
Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-10		-6	

Stand per 31 december

	80.731		47.168	
De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt opgebouwd				
– Actieve deelnemers	56.698		34.007	
– Gewezen deelnemers	16.074		8.082	
– Pensioengerechtigden	7.359		4.481	
– Overige	600		598	
	80.731		47.168	

(bedragen in duizenden euro)**[10] Herverzekeringsdeel technische voorzieningen**

	2015	2014
Stand per 1 januari	855.267	758.845
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
– Pensioenopbouw	236	18
– Indexering en overige toeslagen	0	0
– Rentetoevoeging	1.401	2.806
– Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-20.240	-19.089
– Toename voorziening toekomstige kosten	0	0
– Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	0	0
– Kanssystemen	1.480	-295
– Wijziging marktrente	50.606	159.588
– Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-497	-1.883
– Wijziging actuariële grondslagen	0	-39.376
– Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen	-875	-5.347
Stand per 31 december	887.378	855.267

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is als volgt opgebouwd

– Actieve deelnemers	178.192	12.772
– Gewezen deelnemers	411.083	488.250
– Pensioengerechtigden	298.103	257.823
	887.378	758.845

Totaal technische voorzieningen**[11] Overige technische voorzieningen**

Stand per 1 januari	9.250	7.692
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
– Aanvullende opvoer kosten voorziening	329	559
– Benodigde intresttoevoeging	16	30
– Wijziging rentecurve	390	1.284
– Vrijval kosten	-340	-315
	9.645	9.250

(bedragen in duizenden euro)

[12] Kortlopende schulden en overlopende passiva

Derivaten
 Beleggingen
 Schulden aan aangesloten ondernemingen
 Schulden uit hoofde van waardeoverdrachten
 Belastingen en sociale premies
 Schulden inzake pensioenuitvoerings- en administratiekosten
 Overige

	2015	2014
	91	279
	100	0
	79	277
	82	465
	403	378
	208	211
	0	0
	963	1.610

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in de deelnemende ondernemingen en de aan haar gelieerde ondernemingen.

16.1. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Niet toegekende indexaties; inhaalambitie

Het bestuur besluit over een eventuele inhaaltoeslag. Er bestaat geen recht op een inhaaltoeslag. Het bestuur kan het toeslagenbeleid te allen tijde voor alle deelnemers en gewezen deelnemers (waaronder mede begrepen de pensioengerechtigden) aanpassen.

Uitbesteding

Per 1 januari 2013 heeft SPNG een overeenkomst inzake pensioenuitvoering en een Service Level Agreement (SLA) afgesloten met AZL N.V. (en stichting samenwerkende Pensioenfonds) inzake de pensioenadministratie. AZL verricht ook de administratie van de herverzekerde pensioenen bij Aegon en Nationale Nederlanden. In dat kader heeft SPNG met Aegon een overeenkomst inzake externe administratie gesloten. Daarnaast heeft SPNG een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met Syntrus Achmea Vermogensbeheer B.V. inzake integraal vermogensbeheer.

17. Toelichting op de staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro)

Baten en lasten	2015	2014
[13] Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen		
Directe beleggingsopbrengsten		
Zakelijke waarden	-1	-1
Vastrentende waarden	0	0
Derivaten	0	0
Overige beleggingen	0	0
Subtotaal	-1	-1
Banken	33	-25
Herverzekeraar	122	860
Ondernemingen	0	0
Waardeoverdrachten	14	-12
Overige	1	-1
Totaal directe beleggingsopbrengsten	169	821
Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Zakelijke waarden	187	0
Vastrentende waarden	741	4.148
Derivaten	-1.334	-420
Overige beleggingen	0	1
	-406	3.729
<i>Ongerealiseerde resultaten</i>		
Zakelijke waarden	973	1.708
Vastrentende waarden	-3.790	3.246
Derivaten	188	-323
Overige beleggingen	0	0
	-2.629	4.631
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	-3.035	8.360

(bedragen in duizenden euro)	2015	2014
Kosten van vermogensbeheer		
Beheerloon	-365	-301
Totaal kosten vermogensbeheer	-365	-301
De transactiekosten zijn gesaldeerd met de beleggingsopbrengsten. De transactiekosten kunnen niet betrouwbaar worden vastgesteld, omdat deze verrekend zijn in de aan- en verkoopprijzen.		
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	-3.231	8.880
[14] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Premiebijdragen aangesloten ondernemingen	18.952	17.898
Inkoopsommen	0	0
	18.952	17.898
Kostendeekkende premie	24.189	18.152
Gedempte kostendeekkende premie	16.911	17.475
Feitelijke premie	18.952	17.898
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	18.125	12.965
– Opslag in stand houden vereist vermogen	3.133	2.744
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.227	1.115
– Premies risicoverzekering	1.704	1.328
	24.189	18.152
De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	12.083	12.420
– Opslag in stand houden vereist vermogen	2.049	2.635
– Opslag voor uitvoeringskosten	1.227	1.115
– Premies risicoverzekering	1.461	1.305
	16.911	17.475
[15] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen	1.826	1.712
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.075	-2.027
	751	-315

(bedragen in duizenden euro)

[21] Overige baten en lasten

Vrijval voorziening oninbare premievordering
Diversen

	2015	2014
	60	-21
	-7	2
	53	-19
Saldo van baten en lasten	-15.326	26.269

Bezoldiging bestuursleden, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan

De vergoeding over het jaar 2015 tezamen bedraagt € 306.000 (2014: € 173.000).

Personeel

Gedurende het boekjaar 2015 had Stichting Pensioenfonds Nederlandse Groothandel geen personeelsleden in dienst.

Verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen zijnde het fonds, de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. Een aantal bestuurders neemt deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van de voorwaarden in het pensioenreglement.

(bedragen in duizenden)

Actuariële analyse van het saldo

	Eigen beheer	Garantie- contract	2015	2014
Beleggingsopbrengsten	-8.513	4.963	-3.550	31.735
Premies	-2.104	-102	-2.206	2.486
Waardeoverdrachten	-447	-259	-706	-641
Kosten	0	-103	-103	-25
Uitkeringen	37	75	112	85
Kanssystemen	333	0	333	-35
Reguliere mutaties	10	0	10	6
Toeslagverlening	1.180	-9.281	-8.101	-7.286
Wijziging Actuariële grondslagen	0	-329	-329	-501
Overige mutaties	4	-790	-786	445
	-9.500	-5.826	-15.326	26.269

Het effect van het vervallen van de 3-maandsmiddeling voor de gehanteerde rente en de wijziging van de gehanteerde UFR-methodiek op de voorziening eigen beheer zijn in de grafiek verantwoord onder "beleggingsopbrengsten". Het vervallen van de 3-maandsmiddeling bedroeg -3.266.000. De wijziging van de gehanteerde UFR-methodiek bedroeg -4.467.000. De component "beleggingsopbrengsten" omvat verder de uitgekeerde overrente in de garantiedepots en de beleggingsopbrengsten in eigen beheer (inclusief wijziging van de marktrente).

In de component "andere oorzaken" zijn de negatieve technische winstdeling en de herijking van de kostenvoorziening garantiecontract opgenomen.

18. Risicoparaagraaf

In de risicoparaagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd. Conform de berekeningen van het vereist eigen vermogen in het Actuarieel Rapport is de risicoparaagraaf gebaseerd op basis van het doorzichtigbeginsel (lookthrough-principe) en wordt er rekening gehouden met recente ontwikkelingen zoals het gebruik van de meest recente UFR en de aangepaste definitie van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad. Laatstgenoemde impliceert dat bij de berekening van de (beleids)dekkingsgraad en vereiste dekkingsgraad vanaf het jaarwerk van 2015 rekening gehouden dient te worden met het totale vermogen en de totale technische voorziening. In de risicoparaagraaf worden de afzonderlijke risico's van het vereist eigen vermogen gerelateerd aan de voorziening voor risico fonds. De impact van de aangepaste berekeningsmethodiek wordt afzonderlijk getoond. Onder het nieuwe FTK zijn de voorschriften voor de berekening van het vereist eigen vermogen aangescherpt en wordt getoetst op basis van het vereist eigen vermogen gebaseerd op de strategische verdeling. De impact van de afzonderlijke risico's wordt tevens getoond voor het feitelijk vereist eigen vermogen omdat de vereiste dekkingsgraad op basis van de feitelijke verdeling in het nieuwe FTK onder andere een belangrijke rol speelt bij de korte termijn risicohouding van het fonds.

18.1. Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste financieel risico voor het Pensioenfonds is het niet kunnen nakomen van de pensioentoezeggingen. Een belangrijke maatstaf hiervoor is het aanwezig eigen vermogen. Wettelijk is een gestandaardiseerde methode (standaardmodel) vastgelegd om te kunnen toetsen of het aanwezig eigen vermogen voldoende is om een aantal specifieke financiële risico's op te kunnen vangen en daarmee of aan de pensioentoezeggingen kan worden voldaan. De berekeningen van het vereist eigen vermogen zijn onder meer van belang voor de premiestelling, herstelplan en haalbaarheidstoets van het fonds. De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2015 hoger dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds niet in een tekort verkeert.

Jaarlijks vindt toetsing plaats aan de hand van dit standaardmodel. De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. De S10 betreft het actief beheer risico en is onder het nieuwe FTK in het standaardmodel van DNB geplaatst. Naast de standaard risicocomponenten (S-componenten) is in de bepaling van het vereist eigen vermogen ook rekening gehouden met de volgende additionele risicocomponenten: Concentratierisico S8. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2015 van 102,3% en het maximum van de feitelijke of strategische mix ultimo 2014. Ultimo 2014 werd getoetst op het maximum van beiden en niet op het strategisch vereist eigen vermogen zoals geldt onder het nieuwe FTK. Ultimo 2014 betrof dit het vereist eigen vermogen op basis van de feitelijke mix van 113,9%. Zoals eerder vermeld worden de afzonderlijke risico's uitgedrukt ten opzichte van de voorziening voor risico fonds. Zodoende kunnen de afzonderlijke risico's van 2015 vergeleken worden met de risico's van 2014.

	2015		2014	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Renterisico (S1)	3.201	2,4	3.053	4,9
Zakelijke waarden risico (S2)	8.567	9,3	3.866	6,7
Valutarisico (S3)	1.738	0,3	1.390	0,6
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	3.931	3,4	354	0,0
Verzekeringstechnisch risico (S6)	3.224	1,0	1.917	1,2
Concentratierisico (S8)	1.668	0,3	1.183	0,5
Actief beheer risico (S10)	0	0,0		
Diversificatie-effect	-8.876		-5.190	
Vereist eigen vermogen	13.453	16,7	6.573	13,9
Toevoeging 1% buffer herverzekerde technische voorziening	8.970	0,9	0	0,0
Afname toerekening totale technische voorziening		-15,3		0,0
	22.423	2,3	6.573	13,9
Aanwezige dekkingsgraad		104,9		214,9
Beleidsdekkingsgraad		105,1		
Minimaal vereiste dekkingsgraad		101,4		106,9
Vereiste dekkingsgraad		102,3		113,9

Het diversificatie-effect compenseert voor het feit dat DNB verwacht dat niet alle risico's zich op het zelfde moment voor zullen doen. Zodoende heeft dit dus een verlagend effect op het Vereist Eigen Vermogen.

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. In de berekening van de beleidsdekkingsgraad is rekening gehouden met de aangepaste definitie van de becijfering van de dekkingsgraad. Zoals aangegeven dient de dekkingsgraad becijferd te worden door rekening te houden met het totale vermogen en de totale technische voorzieningen.

18.2. Renterisico

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratie cijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 17,0.

Duratie van de pensioenverplichtingen 26,5.

Voor de vaststelling van het renterisico bij het vereist eigen vermogen worden de kasstromen van de rentegevoelige beleggingen afgezet tegen de kasstromen van de voorziening pensioenverplichtingen. Vervolgens worden beide kasstromen afgezet tegen door DNB bepaalde renteschokken die per looptijd verschillen. Op basis van deze renteschokken kan de impact op de technische voorziening en de impact op alle rentegevoelige beleggingen worden berekend. Overeenkomstig kan een afdekkingspercentage

worden berekend. Rentegevoeligheid is één van de belangrijkste factoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie van de portefeuille.

	Feitelijke verdeling		Strategische verdeling	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Impact op technische voorziening voor risico fonds (A)	10.670		10.670	
Impact op de rentegevoelige beleggingen (B)	7.668		7.469	
Renterisico	3.002	2,2%	3.201	2,4%
Afdekkingspercentage (B/A)		71,4%		70,0%

Duratie van de vastrentende waarden (exclusief rentederivaten) 11,5.

Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten) 17,0.

Strategisch dekt het fonds volgens het beleggingsmandaat 70,0% van het renterisico van haar verplichtingen af.

Hoogte buffer

Op basis van de vereist eigen vermogen berekeningen bedraagt de buffer voor het feitelijk renterisico 3.003.000 (2,2%) en voor het strategisch renterisico 3.201.000 (2,4%) ultimo 2015.

Zakelijke waarden risico

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en alternatieve beleggingen in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2015		2014	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
<i>Verdeling zakelijke waarden per categorie:</i>				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	20.011	84,2	11.839	85,5
Opkomende markten (Emerging markets)	3.747	15,8	2.011	14,5
	23.758	100,0	13.850	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch zakelijke waarden risico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. Deze standaardschokken zijn verder opgehoogd om zodoende rekening te houden met de volgende additionele risicocomponenten: actief risico, leverage-risico en liquiditeitsrisico. De buffer voor het feitelijk zakelijke waarden risico bedraagt 9.066.000 (10,1%) en voor het strategisch zakelijke waarden risico 8.567.000 (9,3%).

18.4. Valutarisico

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2015		2014	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
<i>Totaal beleggingen naar valuta voor afdekking met derivaten</i>				
Euro	53.296	71,3	33.782	69,4
Amerikaanse dollar	11.881	15,9	8.882	18,2
Japane yen	1.754	2,3	925	1,9
Britse pound sterling	1.552	2,1	1.197	2,5
Zwiserse frank	700	0,9	469	1,0
Overige	5.517	7,5	3.442	7,0
	74.700	100,0	48.697	100,0
<i>Totaal beleggingen naar valuta na afdekking met derivaten</i>				
Euro	69.480	92,9	43.014	88,3
Amerikaanse dollar	-200	-0,3	1.931	4,0
Japane yen	-105	-0,1	23	0,0
Britse pound sterling	29	0,0	236	0,5
Zwiserse frank	-21	0,0	51	0,1
Overige	5.517	7,5	3.442	7,1
	74.700	100,0	48.697	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valuta risico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valuta risico bedraagt 1.797.000 (0,3%) en voor het strategisch valuta risico 1.738.000 (0,3%).

18.5. Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2015		2014	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	11.502	23,0	9.697	31,6
AA	10.972	21,9	7.917	25,8
A	2.756	5,5	2.748	8,9
BBB	7.132	14,3	5.834	19,0
Lager dan BBB	5.583	11,2	3.732	12,1
Geen rating	12.046	24,1	806	2,6
	49.991	100,0	30.734	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	17.115	34,2	8.450	27,5
Resterende looptijd <> 5 jaar	14.572	29,1	10.285	33,5
Resterende looptijd >= 5 jaar	18.304	36,7	11.999	39,0
	49.991	100,0	30.734	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 3.625.000 (3,1%) en voor het strategisch kredietrisico van 3.931.000 (3,4%).

16.6. Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 3.224.000 (0,9%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 3.224.000 (1,0%).

16.7. Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

	2015		2014	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Zakelijke waarden				
<i>Verdeling zakelijke waarden per sector:</i>				
Financiële instellingen	5.093	21,4	3.005	21,7
Industriële ondernemingen	4.933	20,8	3.526	25,5
Handel	5.433	22,9	2.868	20,7
Overige dienstverlening	6.913	29,1	3.920	28,3
Andere sectoren	1.386	5,8	531	3,8
	23.758	100,0	13.850	100,0%
Vastrentende waarden				
<i>Verdeling vastrentende waarden per Categorie:</i>				
Staatsobligaties	31.256	62,5	19.305	62,8
Bedrijfsobligaties	18.735	37,5	11.429	37,2
	49.991	100,0	30.734	100,0%
<i>Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 2% van de totale beleggingen.</i>				
Staatsobligaties Frankrijk	9.267	12,4	4.464	9,2
Staatsobligaties Duitsland	8.758	11,7	4.827	9,9
Staatsobligaties Italië	4.138	5,5	0	0,0
Staatsobligaties Nederland	3.454	4,6	4.272	8,8
Staatsobligaties Spanje	2.835	3,8	0	0,0

Hoogte buffer

In het standaardmodel is rekening gehouden met een additionele buffer door rekening te houden met het concentratierisico (S8) dat het fonds loopt binnen haar vastrentende waarden portefeuille. Het betreffen landenconcentraties binnen de vastrentende waarden portefeuille die meer dan 2% van de totale marktwaarde van de beleggingsportefeuille in beslag nemen en een slechtere rating dan AAA hebben. De buffer voor het feitelijk concentratierisico bedraagt 1.620.000 (0,2%) en voor het strategisch concentratierisico 1.668.000 (0,3%).

18.8. Actief beheer risico

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error (graadmeter voor de afwijking ten opzichte van de benchmark). Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt alleen een actief beheer risico becijferd voor de aandelenportefeuille indien de tracking error groter is dan 1%. Aangezien de tracking error kleiner is dan 1% wordt er geen buffer aangehouden voor actief beheer.

18.9. Effect toerekenen naar totale vereiste dekkingsgraad

Om van de vereiste dekkingsgraad voor risico fonds te geraken tot de vereiste dekkingsgraad dient een aanpassing van 15,3%-punt toegevoegd te worden op basis van de feitelijke verdeling en een aanpassing van 15,6%-punt op basis van de strategische verdeling. Deze aanpassingen dienen gemaakt te worden omdat het fonds een hervezekerde technische voorziening heeft.

Er zijn geen beleggingen uitgeleend en er zijn geen beleggingen in de deelnemende ondernemingen en de aan haar gelieerde ondernemingen.

Overige gegevens

19. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

20. Bestemming saldo van baten en lasten

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft besloten het resultaat over het boekjaar 2015 als volgt te verdelen:

	2015
	x € 1.000
Minimale reserves Garantiecontract	324
Reserve Garantiecontract	-6.150
Reserve Eigen beheer	-9.500
Bestemmingsreserve	0
	<hr/>
	-15.326
	<hr/>

21. Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds voor de Nederlandse Groothandel te Den Haag is aan Ernst & Young Actuarissen B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2015.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds voor de Nederlandse Groothandel, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 4.825.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 240.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum ten minste gelijk aan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is ten minste gelijk aan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds voor de Nederlandse Groothandel is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende.

Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Amsterdam, 28 juni 2016

drs. C.D. Snoeks AAG
verbonden aan Ernst & Young Actuarissen B.V.

22. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds voor de Nederlandse Groothandel

Verklaring over de jaarrekening 2015

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2015 van Stichting Pensioenfonds voor de Nederlandse Groothandel te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds voor de Nederlandse Groothandel op 31 december 2015 en van het resultaat over 2015, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2015;
- de staat van baten en lasten over 2015;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds voor de Nederlandse Groothandel (hierna: de stichting) zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (VIO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€ 4.870.000
Toegepaste benchmark	0,5 % van het pensioenvermogen zijnde het totaal van de pensioenverplichtingen en de reserves
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op financiële positie van de stichting en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritische grens bevindt.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 243.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In deze paragraaf beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Risico	Onze controleaanpak
Ontwikkeling van de (beleids)dekkingsgraad	
<p>De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds.</p> <p>In 2015 is de beleidsdekkingsgraad geïntroduceerd. Dit is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling. De stichting is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of de stichting voldoende buffers heeft.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.</p>	<p>Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad.</p> <p>De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2015 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van de stichting beoordeeld op basis van het actuariële rapport van de certificerend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven.</p> <p>Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maand-dekkingsgraden.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandtoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. – Daarnaast heeft de certificerend actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaris.

Risico	Onze controleaanpak
Waardering en toelichting van niet-(beurs)genoteerde beleggingen	
<p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van de stichting. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van onafhankelijke taxaties, netto contante waardeberekeningen of een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen.</p> <p>De waarderingsonzekerheid neemt inherent toe bij (onafhankelijke) taxaties en netto contante waardeberekeningen en hangt samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens. Bij de stichting betreffen dit de derivaten. De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, met name indirect vastgoed kennen eveneens inherent relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum.</p> <p>De stichting heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven op pagina 60 van de jaarrekening en een nadere toelichting opgenomen in toelichting 1. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2015 €46 miljoen is belegd in beleggingsfondsen, en dat € 4,1 miljoen is belegd in derivaten.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de niet-(beurs)beleggingen niet juist gewaardeerd zijn.</p>	<p>Bij de controle van de beleggingen hebben wij gebruik gemaakt van de werkzaamheden van de accountant van de verantwoording opgesteld door Syntrus Achmea. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel, hebben wij met de andere accountant de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de beleggingen, rekening houdend met omvang en risicoprofiel van de beleggingen, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een kwaliteitsreview uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan. Door deze werkzaamheden, gecombineerd met de hierna beschreven werkzaamheden, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.</p> <p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen beoordeeld en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2015. Voor de posities in derivaten hebben wij de interne beheersmaatregelen van het waarderingsproces onderzocht en voor een selectie van derivaten de waardering en de daarbij gehanteerde uitgangspunten getoetst.</p> <p>Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen hebben wij door middel van een deelwaarneming de aansluiting vastgesteld met de meeste recente (niet gecontroleerde) rapportages van de fondsmanagers, waar van toepassing gecorrigeerd voor kasstromen en marktontwikkelingen tot aan balansdatum, alsmede de back-testing (met gecontroleerde jaarrekeningen) en de monitoring procedures van de uitvoeringsorganisatie onderzocht.</p>

Risico	Onze controleaanpak
Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen	
<p>De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van de stichting. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij de stichting, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle.</p> <p>De stichting heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven op pagina 46 en 47 en een nadere toelichting opgenomen in toelichting 9. Uit deze toelichting blijkt dat (schattings)wijzigingen hebben plaatsgevonden met betrekking tot de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur door het vervallen van de driemaandsmiddeling per 1 januari 2015 en aanpassing van de UFR in juli 2015. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor € 19 miljoen hoger uitgekomen.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd zijn.</p>	<p>Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van de stichting. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2015. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de effecten van de wijzigingen in de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.</p> <p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen beoordeeld en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2015.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaris. – Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaris gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn.

Risico	Onze controleaanpak
	<ul style="list-style-type: none"> - Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende het bestuursverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het bestuursverslag en de overige gegevens):

- dat wij geen tekortkomingen hebben geconstateerd naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de door Titel 9 Boek 2 BW vereiste overige gegevens zijn toegevoegd;
- dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Benoeming

Wij zijn door het bestuur benoemd als accountant van de stichting. Ondergetekende treedt op als externe accountant sinds de controle van het boekjaar 2014.

Amsterdam, 28 juni 2016

Ernst & Young Accountants LLP

drs. A.A. Beijer RA RBA

Bijlage

23. Nevenfuncties beleidsbepalers SPNG

Naam beleidsbepaler	Nevenfuncties in de pensioensector
De heer I. Slikkerveer, voorzitter	De Unie, senior adviseur pensioenen PF Architectenbureaus, bestuurslid PME, niet-uitvoerend bestuurslid SPO, lid examencommissie
De heer G. Lodewijk, vice voorzitter	Geen
De heer H.J.A. Brak, bestuurslid	Geen
De heer C. Lonsain, bestuurslid	Pensioenfonds Wonen, bestuurslid Bpf AVH, bestuurslid Bpf Particuliere beveiliging, bestuurslid Bpf HiBiN, bestuurslid
De heer M.E.T. Marchée, bestuurslid	Geen
De heer R.L.P. Schellekens, bestuurslid	Geen
De heer C.H.L.M. Filippini, bestuurslid	Bpf Detailhandel, bestuurslid Bpf Levensmiddelen, bestuurslid PF voor de Accountancy, bestuurslid